

Folklórní zájmový kroužek v podmínkách mateřské školy

Kamila Zpěváková

Bakalářská práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav školní pedagogiky
akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kamila Zpěváková**
Osobní číslo: **H14700**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství pro mateřské školy**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Folklórní zájmový kroužek v podmínkách mateřské školy**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše z oblasti realizace a nabídky zájmových kroužků v mateřské škole.
Zpracování projektu folklórního kroužku pro využití v neformálním kurikulu mateřské školy.
Realizace a ověření projektu zájmového kroužku ve vybrané mateřské škole.
Zpracování reflexe pro optimální využívání zájmových kroužků v praxi mateřských škol.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- BERARDO, Kate a Darla K. DEARDORFF. Building cultural competence: innovative activities and models. Sterling, Va.: Stylus, 2012. ISBN 978-1-57922-803-3.**
HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.
HÁJEK, Bedřich. Nástin metodiky vedení zájmové činnosti. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2007. ISBN 978-80-7290-265-1.
HEJLOVÁ, Helena, Eva OPRAVILOVÁ, Jana UHLÍŘOVÁ a Noemi BRAVENÁ. Nahlížení do světa dětí. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2013. ISBN 978-80-7290-640-6.
KULHÁNKOVÁ, Eva. Taneční hry s písničkami. Vyd. 2. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0408-4.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, PhD.**
Ústav školní pedagogiky
Datum zadání bakalářské práce: **25. listopadu 2016**
Termín odevzdání bakalářské práce: **26. dubna 2017**

Ve Zlíně dne 25. listopadu 2016

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, PhD.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 13.12. .....

Y. P. Lora .....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k vyšší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato práce má aplikační charakter a zabývá se folklorním zájmovým kroužkem v podmínkách mateřské školy. V teoretické části jsou vymezena východiska z oblasti zájmových kroužků a jejich využití v mateřské škole. Dále se pak práce zabývá dětským folklorem a jeho propojením se zájmovým kroužkem a v poslední kapitole folklorem a jeho propojením s kurikulárními dokumenty. V praktické části je zpracovaný projekt folklorního kroužku pro děti předškolního věku. Tento projekt byl evaluován ve vybrané mateřské škole a z evaluace byla zpracována doporučení pro optimální využití zájmových kroužků v praxi mateřské školy.

Klíčová slova: zájmový kroužek, dětský folklor, folklorní kroužek pro předškolní děti

ABSTRACT

The thesis has a character of an analytic application and is focused on interest groups in nursery schools. The theoretical part delimits the ground based on the knowledge of interest groups and their purpose in nursery schools. The paper is further dealing with the topic of children and folklore and its integration in an interest group. Ultimately, the last section of the thesis is aimed on interconnection of folklore and curricular resources. The practical part incorporates a project of a pre-school children folklore group. This project has taken part and been evaluated in a pre-selected nursery school and this evaluation was then used to make suggestions for an optimum use of interest groups in nursery school teaching.

Keywords: interest group, children folklore, pre-school children folklore group

Ráda bych poděkovala vedoucí bakalářské práce doc. PaedDr. Adrianě Wiegerové, PhD., za pomoc, užitečné rady a především za odborné vedení při vypracování této bakalářské práce.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a použila jsem pouze prameny uvedené v seznamu použitých zdrojů, a že odevzdaná bakalářská práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uh. Ostrohu

.....

Zpěváková Kamila

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 ZÁJMOVÝ KROUŽEK	12
1.1 ZÁJMOVÝ KROUŽEK V MATEŘSKÉ ŠKOLE	13
2 DĚTSKÝ FOLKLOR.....	16
2.1 FOLKLORNÍ KROUŽEK V MATEŘSKÉ ŠKOLE	18
2.1.1 Funkce folklorního kroužku v MŠ	20
3 MOŽNOSTI ZAČLEŇOVÁNÍ FOLKLORNÍCH PRVKŮ DO ŠVP.....	22
3.1 VZDĚLÁVACÍ OBSAH	22
3.1.1 Podzim.....	22
3.1.2 Zima	23
3.1.3 Jaro	24
3.1.4 Léto	25
3.2 FOLKLOR VE VZDĚLÁVACÍCH OBLASTECH.....	26
3.2.1 Dítě a jeho tělo	26
3.2.2 Dítě a jeho psychika	27
3.2.3 Dítě a ten druhý.....	27
3.2.4 Dítě a společnost	27
3.2.5 Dítě a svět.....	27
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
4 PROJEKT FOLKLORNÍHO KROUŽKU.....	29
4.1 OBSAHOVÉ ZAMĚŘENÍ PROJEKTU	29
5 PROGRAM PROJEKTU	32

5.1	1. SETKÁNÍ.....	32
5.2	2. SETKÁNÍ.....	34
5.3	3. SETKÁNÍ.....	35
5.4	4. SETKÁNÍ.....	37
5.5	5. SETKÁNÍ.....	39
5.6	6. SETKÁNÍ.....	42
5.7	7. SETKÁNÍ.....	44
5.8	8. SETKÁNÍ.....	46
5.9	9. SETKÁNÍ.....	48
5.10	10. SETKÁNÍ.....	50
5.11	11. SETKÁNÍ.....	53
5.12	12. SETKÁNÍ.....	55
5.13	13. SETKÁNÍ.....	57
5.14	14. SETKÁNÍ.....	59
6	EVALUACE PROJEKTU.....	62
6.1	VLASTNÍ REFLEXE	62
6.2	EVALUACE OD PANÍ UČITELKY	64
6.3	SROVNÁNÍ VLASTNÍ REFLEXE A EVALUACE PANÍ UČITELKY	66
7	DOPORUČENÍ PRO OPTIMÁLNÍ VYUŽITÍ ZÁJMOVÉHO KROUŽKU V MATEŘSKÉ ŠKOLE.....	68
	ZÁVĚR	70
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	71
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	73
	SEZNAM OBRÁZKŮ	74
	SEZNAM TABULEK.....	75
	SEZNAM PŘÍLOH.....	76

ÚVOD

Toto téma jsem si zvolila, protože mám k němu sama blízko. Žiji ve městě Uherský Ostroh, které patří do oblasti Slovácka a ta je folklorem protkaná skrz na skrz. Lidé se v této oblasti snaží folklor udržet, a to zakládáním různých tanečních folklorních souborů, folklorních kroužků a pořádáním různých lidových slavností.

Já sama mám k folkloru velmi kladný vztah, a to již od útlého dětství. Nejen, že se u nás doma zpívalo a hrálo na hudební nástroje, ale moje maminka mě už v svých pěti letech přihlásila do „Hopsa kroužku“, kde jsme se s vedoucí učitelkou učili folklorní písničky, hry, básničky a základní taneční kroky. V tomto období jsem začala zpívat s cimbálovkou, která vznikla v základní umělecké škole. V osmi letech jsem přestoupila do folklorního souboru Ostrožánek, který byl určený starším dětem. Ten jsem navštěvovala do svých sedmnácti let a hlavní náplní tohoto souboru bylo poznávat složitější lidové tance a rozšiřovat repertoár lidových písní. Nakonec se soubor rozpadl, kvůli malému zájmu. V tomto věku jsem také začala navštěvovat základní uměleckou školu, kde jsem se začala učit hrát na cimbál. Nakonec jsem se přidala k ženskému seskupení jménem Oskoruše. S holkami jsme se věnovaly zpěvu a tanci jménem Karičky, který pochází z východního Slovenska. I tento soubor se nakonec rozpadl kvůli povinnostem, které jsme postupem času každá z nás měly. Folklor mám dodnes ráda. Ráda si zazpívám a zatancuji a také ráda předávám dál to, co jsem se naučila.

Práci jsem rozdělila do dvou částí. V první, teoretické, bylo mým cílem sumarizovat poznatky o zájmových kroužcích a jejich realizaci v mateřské škole. Dále pak shrnout rozsáhlé informace z oblasti dětského folkloru. Samotný folklor pak ukotvit v rámci jeho možností využití v zájmovém kroužku. V neposlední řadě bylo mým cílem najít propojení folkloru se Školním vzdělávacím programem mateřské školy. V druhé části, tedy praktické, jsem se věnovala tvorbě projektu folklorního kroužku.

Má práce má aplikační charakter a jejím cílem je navrhnout projekt folklorního zájmového kroužku a ověřit ho v praxi mateřské školy. Dále pak tento projekt evaluovat a sepsat doporučení pro optimální využití zájmových kroužků v praxi mateřské školy.

Dílním cílem projektu je vzbudit v dětech zájem o lidovou kulturu, tradice a společně se seznamovat s tancem, písněmi a tradičními hrami našeho regionu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁJMOVÝ KROUŽEK

Práce s dětmi je zajímavá a plná překvapení. Stejně jak pedagogové v mateřské škole děti vzdělávají, tak je můžou rozvíjet v rámci mimoškolního vyučování, a to v různých oddílech, souborech, klubech nebo také v kroužcích.

Definice kroužku jsou různé, ale jejich obsah se velmi neliší např. Průcha (2009) zájmový kroužek označil jako organizační formu, která probíhá mimo třídu, či školu a její obsah rozvíjí zájmovou činnost. Hájek (2008) kroužek popsal jako zájmový útvar, při němž probíhá činnost, která obohatí jeho členy a zaměřuje se na život uvnitř útvaru (např. kroužek čtenářský, modelářský nebo rybářský).

Uskutečňuje se v pravidelných intervalech pod vedením kvalifikovaného vedoucího. Cílem zájmového kroužku je prohlubovat kladný vztah k předmětu zájmu a také nabývat nové vědomosti a dovednosti. (Hofbauer, 2014)

Zájmový kroužek je tedy organizovanou formou, která naplňuje volný čas dětí, mládeže a dospělých. Není tak jen zábavou, ale jeho prostřednictvím mají děti šanci realizovat se v činnosti, která je baví, a navíc se naučí plnohodnotně a aktivně trávit svůj volný čas. V kroužku se taky může odhalit talent dítěte. U dětí předškolního věku je dobré kroužky střídát, aby mělo dítě šanci zjistit, co ho baví a čemu se tak bude věnovat do budoucna. Opatrně však na to, aby kroužků nebylo přespříliš a dítě pomocí jich jen „nezabíjelo“ volný čas a nemělo tak šanci zjistit, co ho zajímá. Pomocí kroužku se u dítěte může rozvíjet komunikace, sociální interakce, spolupráce ve skupině, ale také vyjadřování a realizování vlastních nápadů. Z hlediska psychického rozvoje dochází prostřednictvím zájmových kroužků k harmonickému rozvíjení intelektuální, citové a volní sféry dítěte. Dítě nabývá na sebevědomí a učí se organizovat volný čas, což je velmi důležité do budoucna.

„Vedení dětí a ostatních účastníků organizovaných činností směřuje k naplňování zájmů. A jelikož je člověk tvor společenský, je nejvíce zájmů realizováno ve skupinách, ať formálně ustanovených s pevnou organizační strukturou, jako jsou kroužky, oddíly, soubory či kluby, nebo neformálních skupinách, jako jsou volná sdružení sběratelů, fankluby apod. Uspokojování zájmů v kolektivu pod odborným vedením přináší pozitivní výsledky a následně uspokojení dosažených úspěchů.“(Hájek, 2008, s. 163) Hájek (2008) dále tvrdí že vedoucí zájmových útvarů jsou pedagogové nebo nadšenci, kteří mají v dané oblasti přehled a dokážou motivovat ostatní.

Zájmový kroužek jako takový patří do zájmového vzdělávání, které je neformální, a v České republice je ukotveno ve Školském zákoně.

1.1 Zájmový kroužek v mateřské škole

Česká školní inspekce v dubnu roku 2016 vydala stanovisko k nadstandardním aktivitám, kterými jsou i zájmové kroužky v mateřské škole a zakazuje, aby zasahovaly do vzdělávání podle školského zákona. Nesmí ani nijak narušit činnosti dětí v rámci plnění školního vzdělávacího programu např. pobyt venku, narušení spontánních činností atd. Paní Smolíková, která je jednou z autorek RVP PV tvrdí, že školky nabízející zájmové kroužky poukazují na to, že jim něco chybí v jejich vzdělávacím programu. Mým názorem je, že pokud kroužek nenahrazuje hlavní vzdělávací a výchovnou činnost tak může být naopak přínosem pro mateřskou školu. Nejen, že dítě rozvíjí ve všech oblastech, ale dítě si v rámci kroužku může rozšířit své pole zájmu nebo naopak zjistí, co ho nebaví. V tomto případě hraje velkou roli vedoucí kroužku. V mateřské škole totiž v rámci kroužku dochází k tomu, že rodiče přihlásí dítě, protože si oni přejí, aby kroužek navštěvovalo a nedbají na momentální zájem dítěte. Pedagog nebo vedoucí kroužku musí správně určit, zda kroužek prohlubuje předmět zájmu dítěte nebo zda je pro něj pouze povinnost. Tuto informaci je pak důležité zkontrolovat s rodiči dítěte.

V kroužku je důležité dbát na individuální zvláštnosti dětí, na vytvoření věku přiměřených podmínek a respektovat věkové zvláštnosti dětí například přiměřené množství a kvalita podnětů. Dále je velmi důležité děti nepřetěžovat. To vše musí zvládnout vedoucí, který má vzdělání z oblasti pedagogiky předškolního věku, tedy znalosti vývojové psychologie z hledisek emočního, sociálního i kognitivního rozvoje dítěte, didaktické znalosti a pedagogické znalosti. Musí mít profesní dovednosti, a to sociální a diagnostické, a také přehled z oblasti speciální pedagogiky. (Krejčová, 2012) Pokud toto vzdělání nemá, může negativně ovlivnit vývoj dítěte a ve vlastní práci špatně volit formy, metody a prostředky pro dosažení cílů.

„Pravidelnost kroužků i uvědomění si, že v určitém čase se věnují určité činnosti, mohou u dětí budovat pracovní návyky, které se jim po nástupu do školy zpravidla velmi hodí. Pravidelné aktivity i některé tradiční rituály (nejen v rámci kroužků, ale také v běžném chodu rodinného života i mateřské školy) děti učí, že čas se uspořádává do specifických období,

některé činnosti je třeba vykonávat v určitou denní dobu či v daný den v týdnu, že také naše aktivity se různě člení na pracovní a oddechové atp. Toto vše nenaučí děti docházka do jednoho, dvou kroužků týdně, ale rozhodně může patřit k jedné z mnoha výchovných maličkostí, které v důsledku přispívají k jejich pozitivnímu rozvoji.“ (Krejčová, 2012)

„Tzv. zájmových kroužků dnes nacházíme ve školách celou řadu. Kdysi se jednalo především o výuku jazyků, dnes se k tomu přidávají různé sportovní kroužky, dramatický kroužek, výtvarné kroužky či keramika atd. V některých mateřských školách kroužky víceméně kopírují nabídku, s níž se lze setkat ve školách základních. Je-li to v možnostech školy, nabídka různorodých kroužků dětem zřejmě neublíží. Umožní jim vyzkoušet si něco nového, věnovat se specifickým aktivitám. Učitelé mají v rámci kroužku na děti více času, protože jich nemají plnou třídu, jen vybraný počet.“ (Krejčová, 2012)

Dalšími nabízenými kroužky mohou být hra na flétnu, pěvecký kroužek, kroužek aerobiku, mažoretek, jógy, přírodovědný nebo taneční kroužek.

Nabídka zájmových kroužků bývá někdy jedním z faktorů při rozhodování rodičů, do jaké mateřské školy přihlásí své dítě. Z toho vyplývá nátlak na mateřské školy, které kroužky nabízejí, aby naplnily zařízení a zároveň tak byly konkurence schopné. Je ovšem důležité si uvědomit, jestli činnosti, které probíhají v kroužku nezařazuje učitelka i do hlavní pedagogické činnosti. V tomto případě by kroužek neměl smysl pro samotné dítě a mateřská škola by ho nabízela jen kvůli zájmu rodičů. Dnes si každá mateřská škola vytváří svůj vzdělávací plán, a tak je potřeba se zamyslet nad potřebou některých zájmových kroužků.

Realizace kroužků je na samotné škole, která ovšem musí dodržovat nařízení České školní inspekce, které je zmíněno výše. Většinou se tedy kroužky realizují mimo výchovnou a vzdělávací činnost, tedy v odpoledních hodinách, jednou až dvakrát týdně. Kroužek vede pedagog působící v mateřské škole, který má znalosti a dovednosti z předmětu, kterému se kroužek věnuje. Kroužek může vést i lektor, který nepůsobí v mateřské škole, ale musí mít odpovídající znalosti, popřípadě je v kroužku přítomen pedagog, který lektora kroužku doplňuje v rámci pedagogického vzdělání.

Zájmové činnosti, které se rozvíjí pomocí zájmových kroužků můžeme rozdělit do skupin na zájmové činnosti:

- 1. Společenskovední-děti pomocí těchto činností poznávají společnost a dění v ní, ale i její historii. Díky kroužkům rozvíjející tyto činnosti je v dětech**

probouzen pozitivní vztah k místu kde žijí, k tradicím národa, ale například i k mateřskému jazyku, partnerství a rodičovství.

2. **Pracovně-technické**-činnosti slouží k procvičování manuálních dovedností. Technické vědomosti dětí se zdokonalují a děti mají možnost je využít v praxi. Rozvíjí se tak v tvořivé práci, v řešení problémů a to jak technických, tak i vědních. Zájem o tyto činnosti roste díky rozvoji nových společenských oborů (výpočetní technika, kybernetika, elektrotechnika)
3. **Přírodovědně-ekologické**-prohlubují pozitivní vztah k přírodě, a to jak k živé, tak i k neživé a seznamují děti s děním, které v ní probíhá. Dále se věnují pěstitelství a chovatelství a také správnému postoji k životním hodnotám. V neposlední řadě vedou děti k ochraně životního prostředí a přírody jako takové.
4. **Estetickovýchovné**-vytvářejí estetický vztah dítěte ke společnosti (materiální i kulturní hodnoty) a přírodě. Rozvíjí u dětí literární, hudební, výtvarný, hudebně-pohybový a dramatický projev. Zabývají se i etiketou a rozvojem tvořivosti.
5. **Tělovýchovné**
6. **Sportovní**
7. **Turistické**

Poslední tři skupiny rozvíjí psychiku dítěte a jeho fyzickou zdatnost. Děti se seznamují s různými druhy sportů a budují si k nim pozitivní vztah i do budoucna, proto je důležité aby byly činnosti všestranné. Jsou však podmíněny správným fyzickým i psychickým vývojem dítěte. Důraz se klade především na činnosti prováděné na čerstvém vzduchu. Tyto činnosti jsou potřebné i ze zdravotního hlediska. (Pávková, 2002)

Mezi těmito skupinami je ovšem strašně tenká hranice a některé kroužky nemůžeme řadit jednoznačně jen do jedné skupiny.

Folklorní kroužek řadíme do skupiny společenskovedních zájmových činností.

2 DĚTSKÝ FOLKLOR

Folklor je prvek lidské kultury a společnosti. Spousta lidí se domnívá, že folklor pomalu zaniká, ale není tomu tak. Slouží lidem ke vzpomínání a připomínání „starých dobrých časů“, ale může být i inspirací pro populární hudbu, koníčkem, způsobem, jak trávíme volný čas, ale taky marketingovým nástrojem. Základ folkloru najdeme v samotné lidské kultuře. Dříve se šířil pomocí komunikace z očí do očí, tedy ústní formou někdy i nápodobou. Dokázal se ovšem prosadit i v dnešní moderní době a k ústnímu šíření se přidalo písemné (literatura, tisk), ale i šíření pomocí internetu a televize.

Folklor dělíme na dětský a pro dospělé, a to z toho důvodu, že dítě má jinou kulturu jako dospělý, protože dochází k tomu, že rodiče dítěti často zakazují pracovat se spoustou věcí a zapojovat se do různých oblastí kultury. (Janeček, 2011) „Podoba kultury dětí je dána nejen kognitivními schopnostmi dětí, kontextem kultury jako takové, ale také tradicí, kterou z generace na generaci předávají nejen dospělí, ale překvapivě především děti. Ty si vytvořily a udržují vlastní kulturu, která slouží jejich potřebám a cílům, která jim s trochou nadšázky umožňuje prožít dětství.“ (Janeček, 2011, s. 13) Dětský folklor můžeme v dnešní době zařadit mezi nejživější v rámci celého folkloru. Do dětského folkloru patří různé hudební, dramatické, slovesné, pantomimické, výtvarné i taneční projevy samotných dětí.

Existují dva druhy folkloru. Prvním je folklor pro děti, který děti přijímají od svých rodičů, či jiných dospělých (např. ukolébavky a hry s batolaty) a druhá skupina je vlastní folklor dětí, a to jsou například hry, které si děti hrají mezi sebou (např. Kolo mlýnské, rozpočítadla, říkadla atd.). Hranice těchto dvou skupin je velmi tenká, protože je velmi náročné určit které rozpočítadla, hry či říkadla vznikly mezi dospělými a postupně se dostaly k dětem tedy které byly původně folklorem pro děti a staly se později folklorem dětí.

„Typickým znakem dětského folkloru je synkretismus. Folklorní projevy dětí a pro děti běžně používají několik typů výrazových prostředků. Spojují dohromady slovo, hudbu či rytmus, pohyb i výtvarnou složku (kresbu či rekvizitu).“ (Janeček, 2011, s. 21)

Nejvíce jsou v dětském folkloru rozšířeny **říkadla**, která jsou veršovaná, neveršovaná, krátká a patří do několika skupin.

- Hádanky- „sběratelé je dělili v klasifikacích na pravé a nepravé. Nepravé hádanky ovšem někteří současní folkloristé již řadí ke vtípům. (Např. Je to

žlutý, a když to spadne na zem, je z toho bagr. Co to je? Kindrvajíčko.)“ (Janeček, 2006, s. 22)

- Rozpočítadla-měla za cíl uvedení do hry i rozpočítání rolí. Rýmovaná slova či věty někdy nedávaly ani smysl. Rozvíjela se v nich dětská tvořivost-děti používaly cizí výrazy a zkomolená slova jen, aby se rozpočítadlo rýmovalo.
- Škádlivky-už podle názvu měly za úkol někoho poškádlit. Vztahovaly se ke jménům, zaměstnáním, některým vlastnostem či jiným národnostem např. „Marek oharek.“ Byly to „veršované i neveršované posměšky, nadávky, formule“ (Janeček, 2011, s. 22)
- Říkadla/ ukolébavky-uklidňovaly miminka a zároveň zabavily starší sourozence, kteří měli za úkol, se o mladší sourozence starat.
- Vyprávění-dříve byl předmět vyprávění odlišný tomu dnešnímu. Klasické pohádky, pověsti a legendy nahradily vtipy, hádanky, povídání ze života a strašidelné příběhy. Avšak nemůžeme tvrdit, že se pohádky mezi dětmi vytratily jen pramen jejich poznání je jiný. Dnes znají děti pohádky z četby a televize, ale nelze opomenout ani tu lidovou, kterou znají pouze z povídání.

Dále se v dětském folkloru objevují **písně**, kterých ovšem není moc pokud se zaměříme na písně dětské. V tomto případě se jedná pouze o jednoduché písně, které v sobě skrývají prvky satiry, popěvky a koledy.

Bohatý je ovšem soubor her, a to taky proto, že dětská **hra** je pro dítě nejpřirozenější činnost. V některých hrách se dokonce objevují obřadní a magické prvky, které postupem času ztratily svou váhu a staly se pouhou zábavou. Typickým znakem tradiční dětské hry je překročení etnické a regionální hranice a taky její nadčasovost (Honěná, Slepá bába, Honzo vstávej). V dnešní době se objevují hry, které naši předkové ani neznají, a to z toho důvodu, že soubor her nebyl, není a nebude uzavřený, a to proto, že hry se pořád vyvíjí a obměňují.

Do dětského folkloru patří bezpochyby i **tanec**, jenž se děti učí pro ně nejpřirozenějším a nejjednodušším způsobem, a to pozorováním a nápodobou dospělého. Dříve se děti učily tancovat sami někde na louce nebo ulici. O zdokonalení naučeného se postarali rodiče a starší sourozenci. Dnes slouží k těmto účelům mimo rodiny i taneční kroužky.

Děti se dnes nevyhnou vlivu školy, televize, internetu a jiných sdělovacích prostředků, ale stále se snažíme provázet jejich dětství lidovými říkadly, hádankami, písničkami, ukolé-

bavkami, i když jinak než dříve. U předškolních dětí se tomu tak děje ze strany rodičů, mateřské školy, folklorních souborů a kroužků zaměřených na folklor.

2.1 Folklorní kroužek v mateřské škole

V kroužku se jedná o folklor pro děti a ten bude mít za cíl rozvíjet všechny složky osobnosti. Pomocí her, písní, říkadel a výtvarné tvorby objasňovat vybraná témata, rozvíjet komunikaci ve skupině, motoriku, estetické cítění, dětskou paměť i zručnost a vztah k folkloru jako takovému. Dětem jsou nenásilnou formou předávány folklorní tradice z našeho regionu a snahou je zachování těchto tradic pomocí mladší generace. To zajišťuje vedoucí kroužku, která vychází z odkazu místních tradic.

Náplní může být tanec, zpěv, hra a výtvarné tvoření. To vše je přiměřené věku dětí, které kroužek navštěvují.

O tradiční českou kulturu, do které patří i folklor, se stará i Ministerstvo kultury, které vydalo Koncepti účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na léta 2016 až 2020. Cílem tohoto koncepčního materiálu je definovat nástroje účinnější péče o tradiční lidovou kulturu jako soubor určitých koordinovaných opatření, jejichž účelem je přispět k efektivnější identifikaci, dokumentaci, ochraně, využívání a předávání tradiční lidové kultury nastupujícím generacím. Mimo jiné je zde uvedena kapitola s názvem Uchovávaní, šíření, prezentace a předávání hodnot tradiční lidové kultury, kde je například uvedeno:

- Nadále podporovat využívání poznatků o tradiční lidové kultuře ve výchovně vzdělávacím procesu ve školách (v mateřských a základních školách, základních uměleckých školách, středních školách, včetně umělecko-řemeslných škol, a vyšších odborných školách). Zároveň tuto problematiku využívat jako možného prostředku výchovy k toleranci, ke genderové rovnosti, proti rasismu a xenofobii.
- Zpracovávat a vydávat učební texty, obrazové a zvukové pomůcky pro školní a mimoškolní výchovu k poznávání a osvojování projevů tradiční lidové kultury České republiky se zvláštním zřetelem na prvky zapsané do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky a do krajských soupisů regionálně významných prvků tradiční lidové kultury. Dbát na využívání témat z oblasti tradiční lidové kultury při sestavování Rámcových vzdělávacích programů škol.

- Podporovat mimoškolní formy vzdělávání a školení prostřednictvím výběrových dotačních řízení a programu tvůrčích a studijních stipendií zaměřených na péči o tradiční lidovou kulturu.

Výše jsem popisovala skladbu folkloru, do které patří říkadla, písně, hry a tanec. Patří do ní i výtvarná schémata, ale ty se u dětí navštěvující MŠ objevují jen zřídka. V následujících odstavcích prezentuji, jakou roli hraje folklorní skladba v životě předškolního dítěte.

- 1. Dětská říkadla:** Dětská říkadla můžeme použít na procvičování řeči a řečových mluvidel-zvířecí zvuky, zvuky nástrojů, které používali řemeslníci apod. Říkadly u dětí rozvíjíme i sluchové vnímání, a to v rámci rozlišování hlásek a vnímání rytmu. Říkadla však můžeme použít pro pouhé pobavení a radost dětí. Jak je výše uvedeno, do říkadla patří i ukolébavky, vyprávění, hádanky, rozpočítadla, vyprávění (lidové pohádky) a škádlivky. V mateřské škole není potřeba dávat prostor pro posměšné škádlivky. Naopak je to s lidovou pohádkou, která dětem zprostředkovává vymyšlené příběhy, kde se často objevuje boj dobra a zle, kde se dobro stává vítězem, a tak dětem přináší vzor chování a lidských vlastností. Zároveň plní funkci v rozvoji fantazie a představivosti. Díky pohádce dítě poznává tradice a život našich předků.
- 2. Dětské písně:** Pomocí písně a jejího textu se děti mohou seznamovat s tradicemi našich předků. Lidové písně mají totiž v textu různé tradice, seznamují nás s řemesly, různými slavnostmi, anebo s obyčejným životem našich předků. Děti se tak dozvídají informace přirozenou formou. Lidové písně jsou veselé, mají chytlavé melodie a většina dětí je ráda zpívá.
- 3. Dětské hry:** Lidové hry patří k nejobsáhlejšímu souboru v dětském folkloru. Všeobecně mají děti hry rády a vedoucí folklorního kroužku musí být vybaven zásobníkem tradičních her, které děti rozvíjí po psychické i fyzické stránce. Navíc se děti pomocí lidových her seznamují s tím, jak se děti hrály dřív na ulici, když neměly k dispozici takové hračky jako mají dnešní děti.
- 4. Tanec:** Než se děti seznámí s tancem, jako takovým, je dobré, když znají klasické lidové taneční hry jako je např. Kolo mlýnské, Zlatá brána apod. Jsou to vlastně písně doplněné pohybem a to tak, že pohyb vyjadřuje text písně. U dětí ve věku 5-6 (7) let můžeme začít s nácvikem základních tanečních kroků, a

děti jsou schopné se naučit základy lidového tance, které můžou uplatnit v budoucnu.

Folklorní skladba je bohatá a záleží na vedoucím kroužku, jak a co k rozvíjení dětí použije. Nevylučuje se ani prolínání žánrů mezi sebou.

2.1.1 Funkce folklorního kroužku v MŠ

Rodiče si často myslí, že si děti v kroužku pouze hrají, zpívají, tancují a zaplňují tak volný čas něčím co je baví. To vše je pravda, ale pomocí všech těchto činností se dosahuje určitých cílů, které si vedoucí dopředu zvolí. Nic méně u her a písní je **zábavná funkce** jednou z primárních. V rámci **sociálních funkcí** v kroužku vznikají nové vztahy mezi dětmi samotnými, ale i mezi dětmi a učitelkou. Dále se u dětí projevuje i pocit sounáležitosti v rámci společných aktivit, který je podmíněn společnou znalostí folkloru. Děti se pomocí folkloru rády předvádí nebo si testují své vrstevníky například pomocí hádanek. Další oblíbenou činností dětí je pomocí škádlivých her, písniček a říkanek provokovat ostatní. Děti si kolikrát neuvědomují, že takové hravé škádlení může jejich vrstevníkům ubližovat (většinou se jedná o škádlivky na jména). Děti si tím dokazují, že mají svou pozici ve skupině a převážně se předvádí. „Folklor děti používají i jako předem připravené formule, kterými reagují na nevhodné chování kamarádů. Již po léta se traduje mezi malými dětmi slogan „Máte mezeru, hodíme vás do sběru...“ nebo připravená odpověď na vtíravou otázku: „Cože? Vidličky a nože běhaly po dvoře...“ Daleko zásadnější jsou však formule a říkanky, které vyjadřují nějaký morální postoj. Pomocí nich si děti uvědomují a osvojují morální hodnoty. Mezi nejzásadnější témata dětského věku patří problém žalování, zneuctění a držení slova.“ (Janeček, 2006, s. 36)

Žalovníček žaluje,

pod nosem si maluje.

Namaloval husu,

ta mu dala pusu.

Husa pusu nechtěla

tak mu jednu vrazila.

Pomocí folkloru si děti můžou vyzkoušet, jak se říká, zakázané. Pomocí her, škádlivek, říkanek, písniček i obrázků můžou překročit hranice dětského světa. „Forma, s níž je vul-

garita, brutalita či sex vyslovena či předvedena, překrývá onu prvoplánovost a skandálnost nepřistojnosti. Podobně jako například nahota uměleckého aktu jsou „sprostá slova“ spoutaná metrem přijatelná. Dětem se tak otevírá možnost zažít, jak na ně působí porušení zákazu, a tuto zkušenost využít v budoucnu. Významné je, že tyto folklorní skladby děti chápou jako nevážnost. Rozpustilost často provází smích. Ten nejen z interpretů a jejich posluchačů snímá v danou chvíli vinu, ale navíc láká i bázlivé.“ (Janeček, 2006, s. 36)

Kroužek ve škole plní samozřejmě i **výchovně-vzdělávací funkci** a dítě se díky této funkci rozvíjí rozumově, emociálně, ale i v oblasti volných vlastností. Dítěti je také dán prostor pro seberealizaci a je mu umožněno rozvíjení specifických zájmů.

V neposlední řadě plní kroužek **funkci zdravotní**, a to převážně střídáním různých činností, které folklor nabízí a také vytvořením dobrého klimatu ve třídě při kroužku.

Další z funkcí folklorního kroužku je **ovlivnění dítěte ve vztahu k tradicím lidové kultury**, pohledu na rodinu, domov a okolí. Důležité funkce jsou i **integrace a identifikace**, ale tyto funkce nejsou tak jednoznačné. Integrační funkci se dítě učí pomocí přirozené adaptace v kroužku a funkce identifikační se nemusí ani naplnit. Identifikační funkce je podmíněna dobrovolností. V adaptačním období dochází k přenosu hodnot společnosti a morálním postojům z tradiční lidové kultury. Nemůžeme vynechat ani funkce **emocionální a seberealizační**.

Zmíním i **funkci preventivní**, která v rámci kroužku v mateřské škole může dítě jen navést k tomu, aby se naučilo vhodně trávit svůj volný čas. Pokud se dítěti folklorní kroužek v mateřské škole zalíbí, může pak do budoucna navštěvovat různé folklorní soubory a vyhne se tak špatným vzorům, které by ho mohly potkat při nevhodně naplněném volném čase.

3 MOŽNOSTI ZAČLEŇOVÁNÍ FOLKLORNÍCH PRVKŮ DO ŠVP

Školní vzdělávací program vychází z RVP PV a umožňuje individuální přístup k dítěti. Měl by být všestranný a umožnit tak dítěti rozvíjet se v oblasti jeho zájmů a nastartovat ho tak v chuti poznávat, objevovat a učit se. Dále by měl rozvíjet osobnost dítěte a vést ho k samostatnému rozhodování a myšlení, a to ruku v ruce s uznáváním mravních a životních hodnot.

Naše město je velmi rozmanité. Nabízí zajímavou historii, současnost, ale i bohaté lidové tradice. Právě z toho může vycházet ŠVP. Místní tradice se vážou převážně na oslavy práce lidí, jejichž zdrojem obživy byla příroda. Vše to dokládají písně, říkadla, příběhy a pohádky z tohoto kraje. Tyto tradice mohou děti poznávat právě pomocí písniček, tance, říkadel a her.

Cílem ŠVP je propojit obsah výchovně vzdělávací činnosti a směřování k naplnění klíčových kompetencí.

3.1 Vzdělávací obsah

Folklor, který je univerzální může doplňovat integrované bloky, které se tak propojí a obohatí o zajímavé informace a činnosti. S folklorními tradicemi se dá krásně pracovat, pokud si vzdělávací program rozdělíme na čtyři integrované bloky s názvy Jaro, Léto, Podzim a Zima. Tradice mají své pevné místo v přírodním koloběhu. Každý rok se pravidelně opakují a lidem dřív sloužily jako kalendář. Ti se orientovali jen podle přírody a podle rituálů, tradic a zvyků co se s ní pojily. Celý rok se tak děti mohou seznamovat s tím, jak žili naši předkové a získávají tak základní informace o životě těchto lidí, o tom, jak pracovali, jak se bavili a například i jak se dřív dokázali zabavit děti, které neměli k dispozici takové hračky a prostředky jako děti dnes.

3.1.1 Podzim

Tento integrovaný blok by měl dětem přibližovat roční období podzim a sním spojené změny v přírodě, které by měli dítě vést k tomu, že ne jenom příroda, ale vlastně vše, co je kolem nás se v běžném životě mění. Dále se děti mohou seznámit s tím proč ptáci odlétají do teplých krajů, se sklizní ovoce a zeleniny, s úklidem zahrádek a pro podzim typickými změnami počasí.

Tabulka 1: *Podzimní tradice*

S podzimem se pojí tyto tradice:	
Hody v našem městě	Děti se pomocí písni a říkadel seznamují s tradicí našich hodů a vším, co k nim patří-chasa, kroj, stárek, stárka, písničky, říkadla, mše v kostele, stavění máje, předávání práva a naučí se jednoduchý tanec.
Památka zesnulých	Děti se dozví, jaké pověry a tradice se pojí s tímto svátkem.
sv. Martin	Děti se seznámí s legendou o sv. Martinovi a její symbolikou. K tomuto svátku se vážou různé zvyky i pranostiky a také bohatá svatomartinská hostina.
Advent	Na podzim začíná období Adventu, a tak dětem přibližujeme, co je pro toto období typické, jaké se k němu vážou pranostiky a v neposlední řadě děti seznámíme s tradicí zapalování svíček na adventním kalendáři.

3.1.2 Zima

Děti se seznamují s novým ročním obdobím a vším, co k němu patří. Sledují vlastnosti sněhu a ledu, chystají zrní pro ptáky do krmítek. Do školky přijde na návštěvu sv. Mikuláš se svou družinou a děti už nedočkavě vyhlíží Vánoce, které si připomínáme výzdobou třídy a výrobou dárků. Ve třídě přivítáme rodinné příslušníky na vánočním posezení, kde si společně zazpíváme vánoční koledy a strávíme společně čas v příjemné atmosféře Vánoc. Dalšími tématy tohoto bloku mohou být např. zimní sporty, naše tělo nebo zvířata v zimě.

Tabulka 2: *Zimní tradice*

Se zimou se pojí tyto tradice:	
Svatý Mikuláš	Děti se seznámí s legendou o sv. Mikuláši a s pranostikami, které se k němu pojí. Naučí se básničky, písničky a různé taneční hry.
Vánoce	S Vánocemi se děti běžně seznamují ať už v rodině

	nebo mateřské škole. Více tak děti seznámíme s vánočními symboly, kterými jsou děťátko, Betlém, strom, jmelí, ryba, zvon, host, zvířata, dárky a nadělování. Vyzkoušíme si lidové vánoční tradice jako je pouštění lodiček, házení botou, upečeme si cukroví a naučíme se lidové koledy.
Tři králové	Seznámíme děti s legendou Tří králů, se zvyky, které se s ní pojí a v neposlední řadě s pranostikami. Zazpíváme si a zdramatizujeme píseň My tři králové.
Fašank/Masopust	Masopust je dlouhé období plné veselí, zábav, dobrého pití a jídla. Děti seznámíme s tím, co to masopust je a s jeho tradicemi. Neopomeneme taky typický masopustní průvod plný masek, u kterých si vysvětlíme jejich symboliku. Naučíme se nové písničky a i škádlivky, které k fašanku patří. Můžeme si usmažit koblížky nebo boží milosti což jsou typické dobroty v tomto období a taky se seznámíme s tím co je to zabíječka, která je s tímto obdobím spojená.

3.1.3 Jaro

Sledujeme, jak jaro probouzí přírodu a vše kolem nás. Všimáme si, jak se nám vrací ptáci z teplých krajů, jak se probouzí zahrádky a zvířata, které v zimě spaly. V tomto bloku děti můžeme seznámit s domácími a hospodářskými zvířaty, s ekologií a například i s Velikonocemi. Dále se zde můžou zařadit témata: Den země, Měsíc knihy aj.

Toto období přináší nepřehledné množství lidových tradic a her.

Tabulka 3: *Jarní tradice*

S jarem se pojí tyto tradice:	
Vynášení Moreny/ Vítání jara	Děti se seznámí s touto tradicí, která má odehnat zimu a přinést jaro tím, že se Morena (Mařena, Smrt, Smrka apod.) hodí do tekoucí řeky a plave pryč. Tento akt je

	spojen s řadou písniček, říkadel i škádlivek, které se děti naučí.
Královničky	Když byla zima zahrnána přineslo se létečko, což je malá ozdobená májka nebo nazdobená smrková větvička kolem, které se tančilo a vítalo se tak nové léto. I královničky se pojí s lidovými písněmi, říkadly, a navíc i s tancem s nímž se děti můžou seznámit.
Velikonoce	Tento svátek je plný tradic. Děti se seznámí s legendou o Ježíšovi. Postupně se můžou seznamovat s průběhem svátků-postní neděle jako například „Kýchavá“, „Družebná“, „Smrtná“. Dále také s pašijovým týdnem-Modré pondělí, Škaredá středa, Zelený čtvrtek, Velký pátek, Bílá sobota a Velikonoční neděle a pondělí. Dále můžou děti objevovat symboliku a význam Velikonoce a seznamovat se s tradiční Pomlázkou, s tím, jak se plete žila, zdobí vajíčka a naučí se lidové hry, které si dřív děti hrály.
Pálení čarodějnic	I pálení čarodějnic má kořeny v lidové kultuře. Lidé si dříve před čarodějnicemi a magií chránili svoje hospodářství, a to například svěcenou vodou, kříži, hlukem a zakládáním ohňů na vyvýšených místech-od toho „pálení čarodějnic“. Děti se s touto tradicí můžou seznámit pomocí říkadel a her, které v sobě ukrývají i obřadní prvky.

3.1.4 Léto

Toto období je plné výletů, cestování a poznávání něčeho nového a zajímavého. Můžeme zde zařadit témata: Den matek, Indiáni, Svět kolem nás, Doprava a bezpečnost a další.

Léto je na tradice chudé, a to protože, se lidé věnovali své obživě a nezbylo jim moc času na radovánky.

Tabulka 4: *Letní tradice*

S létem se pojí tyto tradice:	
Svatojánská noc	Je to vlastně letní slunovrat, který nastává 21. června. Slunce je v tento den vysoko na obloze ve své největší síle a pak slábne. Lidé se snažili doplňovat mu sílu tím, že zapalovali ohně a věřili že světlo a teplo slunci pomůžou nabrat energii. Tato noc je spojená i s magickými obřady. Měli by ožívat temné síly a chránit poklady naší země. K těmto ochráncům se řadili čerti, čarodějnice, bludičky a divoženky. Tyto temné síly by měli ovlivnit co ze země vyroste a co je v ní ukryto. K svatojánské noci patřili různá říkadla a hry.
Dožínky	Slavnosti sklizně obilí.
Vinobraní	Slavnosti sklizně vína.
Jízda králů	Probíhá v nedalekém městě.

Toto období se dá využít k hraní různých dětských lidových her, tanečních her apod.

3.2 Folklor ve vzdělávacích oblastech

Folklor si najde místo i ve vzdělávacích oblastech, které jsou dány Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání. Právě tento program dává učitelům obrovskou volnost a umožňuje jim, aby si sami zvolili, jak budou rozvíjet psychickou, fyzickou i sociální stránku dítěte. Proto může do vzdělávacích oblastí učitel zařadit i folklor. Níže se pokusím popsat kde se folklor v jednotlivých oblastech objevuje.

3.2.1 Dítě a jeho tělo

V této oblasti se folklor objevuje v hudebně pohybových činnostech, které rozvíjí hrubou motoriku a pohybové schopnosti dětí. Dále také manipulační činnosti rozvíjející jemnou motoriku. V rámci her dochází k uvědomění vlastního těla, k využívání všech smyslů, k rozvíjení fyzické a psychické zdatnosti (hbitost, rychlost, poctivost-smysl pro fair play) a

k osvojení věku přiměřených dovedností. Folklor tak v dětech vytváří i zdravé životní návyky a postoje.

3.2.2 Dítě a jeho psychika

V této oblasti dochází k rozvoji řečových schopností, a to jak receptivních, tak i produktivních. Dále v dětech rozvíjí zájem o psanou podobu jazyka. Folklor rozvíjí poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazii a také myšlenkové operace. Při řešení hádanek slovně logické myšlení, fantazii, tvořivost a zvědavost.

3.2.3 Dítě a ten druhý

Tradiční folklorní hry jsou pro více jak jednoho hráče, a tím pádem se dítě dostává do kontaktu se svými vrstevníky. V rámci her se učí dodržovat pravidla, které hlídají ostatní spoluhráči. Zároveň se u dětí rozvíjí prosociální chování a postoje.

3.2.4 Dítě a společnost

Tato oblast je pro folklor nejdůležitější. Podporuje „poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí.“ (Smolíková, 2006, s. 26) Oblast dále rozvíjí základní kulturně společenské postoje, návyky, dovednosti a znalosti lidové kultury z regionu, ale také poznání dalších kultur. Dítě tak poznává prostředí, ve kterém žije a rozvíjí se u něho pozitivní vztah k umění a kultuře.

3.2.5 Dítě a svět

Děti poznávají odlišnosti kultur. Pomocí folkloru se u dětí rozvíjí úcta k životu ve všech formách, a to pomocí morálních hodnot, které folklor zastává.

Po nahlédnutí do těchto vzdělávacích oblastí se nám potvrzuje, že Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání umožňuje prostor na zařazení folklorních prvků do výchovně-vzdělávacího procesu v mateřské škole.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 PROJEKT FOLKLORNÍHO KROUŽKU

Jak už sem uvedla v úvodu práce mám k folkloru velmi blízko a ten se postupem času vytrácí, protože o něj přestává být zájem. Důležitost projektu vidím v tom, že by měl v dětech rozvíjet pozitivní vztah k samotnému folkloru, dále pak k místu, kde žijí a k tradicím, které se s ním vážou. Projekt by měl vychovat novou generaci, která udrží folklor a jeho tradice v našem městě.

Projekt je určen pro děti z mateřské školy ve věku 5-7 let, tedy pro děti, které v následujícím školním roce nastoupí do základní školy a děti s odkladem školní docházky. Zájmový kroužek má kapacitu 20 dětí a bude probíhat přímo v mateřské škole, a to každý čtvrtek od 16:15 do 17:00. Projekt je navržený na 3 měsíce a bude využívat tradice a zvyky našeho města a blízkého okolí.

Cíl projektu:

Cílem projektu je vzbudit v dětech zájem o lidovou kulturu, tradice a společně se seznamovat s tancem, písněmi a tradičními hrami našeho regionu.

4.1 Obsahové zaměření projektu

Tabulka 5: *Obsah projektu*

	Téma	Počet dětí	Formy	Metody
1. setkání	Co to jsou hody	20	Komunitní kruh	Rozhovor Demonstrace
2. setkání	Poznáváme tradiční kroj	17	Komunitní kruh	Demonstrace Práce s knihou
3. setkání	Poznáváme tradiční kroj	11	Komunitní kruh	Rozhovor Pozorování Demonstrace
4. setkání	Sedlcký tanec	14	Komunitní kruh	Demonstrace Pozorování

				Rozhovor
5. setkání	Hodový průvod	18	Komunitní kruh	Rozhovor Demonstrace Dramatizace
6. setkání	Jak to bylo na hody	16	Komunitní kruh	Rozhovor Demonstrace Hra
7. setkání	Výstava Františka Bezděka	14	Exkurze	Pozorování Rozhovor Demonstrace
8. setkání	Pečeme tradiční pochoutku	8	Skupinové vyučování	Rozhovor Demonstrace
9. setkání	Sv. Martin	12	Komunitní kruh	Rozhovor Demonstrace
10. setkání	Mikuláš	16	Komunitní kruh	Rozhovor Demonstrace Hra
11. setkání	Mikuláš	14	Komunitní kruh	Rozhovor Demonstrace
12. setkání	Vánoce	10	Komunitní kruh	Rozhovor Demonstrace Dramatizace Hra
13. setkání	Vánoce	18	Komunitní kruh	Rozhovor Demonstrace

				Pozorování
14. setkání	Vánoce	19	Komunitní kruh	Rozhovor Demonstrace Pozorování Dramatizace Hra

5 PROGRAM PROJEKTU

5.1 1. setkání

Téma: Co to jsou hody

Datum realizace: 15. 9. 2016

Charakteristika dětí: Děti byly zvědavé, co je v kroužku čeká. Přišly s dobrou náladou a dobrovolně. Hned na první hodinu byly přítomné všechny děti. Po krátkém uvítání jsme se pustily do činností, které jsem měla pro děti připravené.

Cíle:

- Seznámit děti s významem slavnosti-hody.
- Naučit děti text písně.
- Rozvíjet pohybové schopnosti pomocí chůze v rytmu.
- Naučit děti sladit pohyb s rytmem prostřednictvím hudby.

Pedagogická strategie:

- Organizační forma: komunitní kruh
- Metody: rozhovor, demonstrace
- Prostředky a pomůcky-obrázky hodů, kroje (mužského, ženského), klavír, noty, paličky (Orffovi nástroje)

Průběh výstupu:

0-5 min-V kruhu, který jsme udělaly na koberci jsem děti uvítala na první hodině našeho kroužku. Řekly jsme si velmi stručně jak bude kroužek probíhat a dala jsem prostor dětem na případné dotazy.

5-15 min-Zeptala jsem se dětí, jestli ví, co to jsou hody a proč je v našem městě vůbec slavíme. Děti odpovídaly a já jsem je pomocí otázek naváděla k odpovědím, které nevěděly. Ty jsem pak ještě vysvětlila.

Hody se vážou k oslavám sklizně, ale také k zasvěcení kostela. V Uh. Ostrohu jsou hody patronátní jejichž patronem je sv. Tereza a proto se hodům říká tereziánské. V našem městě jsou hody s právem a při nich hrají velkou roli stárce. Máme stárky mladšího a staršího. To jsou mládenci, kteří pomáhají s organizací hodů. Mají k sobě děvčata tedy mladší a starší stárku. Z mladšího stárka se za rok stane starší a mladším se stává nový mládenec.

V průběhu hodů je vyzdobeno město. Domy stárků a stárek a obecní úřad. Stárci mají za úkol hlídat právo což je malý fěrtůšek (dívčí sukňe) na šavli. Může mít i jinou podobu, ale v našem městě vypadá takhle. Tohle právo musí stárci v průběhu hodů uhlídat před krádeží, kdyby ho někdo ukradl muselo by se pak zpět odkoupit za finanční hotovost nebo určité množstvím nápojů (vína nebo slivovice). Stejně pravidlo platí pro májku, jejímž postavením se hody zahajují. Je to jeden z nejstarších zvyků a májka má představovat ochranu. Právo se se stárkem (mladším i starším) vyzvedne během průvodu městem, kterého se účastní celá hodová chasa, tedy lidé, kteří pomáhají stárkovi a účastní se hodů. Toto právo se donese na městský úřad, kde starostka vtipnou formou shrne, co se za rok v městě stalo a potvrdí stárkům a chasa hodové právo, čímž pro ně začíná zábava (hodování). V neděli se pak stárci a chasa účastní svaté mše v kostele. Během hodů se stárci a chasa obléká do tradičních krojů. Průvodu se nemusí účastnit jen chasa, ale každý, kdo má doma kroj může jít v hodovém průvodu, na hodovou zábavu i do kostela.

15-22 min-Dala jsem dětem prostor pro prohlížení fotografií, na kterých byly zachycené hody z našeho města a taky kroje, ve kterých chodí oblečení lidé v průvodu a chasa.

22-25 min-Pauza na pití a záchod.

25-35 min-Zazpívám dětem písničku „Budú hody, budú“ za doprovodu klavíru. Vysvětlíme si společně o čem se v písni zpívá a zazpíváme si ji. Nakonec ještě jednou zopakujeme.

35-45 min-Přesuneme se na koberec, kde dále pracujeme s písni. Vytvoříme kruh, po jehož obvodu se pohybujeme pomocí obyčejného kroku do rytmu písničky. Dále můžeme vytvářet hada a měnit směr. Hlídáme, aby dítě našlapovalo nejdřív na patu a pak se zhlouplo na špičku.

Pedagogická reflexe:

Děti, které přišly do kroužku, se všechny znaly a stejně tak znaly mně, a tak jsme mohly začít bez představování a seznamování. Dětem jsem jen stručně řekla, co je v kroužku čeká a to, že se seznámí s různými tradicemi tedy zvyky, poznatky a zkušenostmi, které máme od svých předků. Při samotném tématu děti hezky reagovaly, a to taky proto, že už jsou starší a hody v našem městě už viděly. Dokázaly říct, co se děje, když jsou hody, ale mají je spíš spojené jen s kroji a kolotoči, které do našeho města přijíždí. Chtěla jsem tedy, aby děti věděly, proč se vůbec hody slaví. Děti pozorně vnímaly a snažily se na mé otázky reagovat. Při prohlížení fotografií byly velmi obezřetní, a to i proto, že jsem je upozornila, jak se k nim mají chovat. Po krátké pauze jsme se naučili písničku. Následně jsem děti svolala

zpět na koberec, kde jsme chodily do rytmu písně, abych si udělala přehled o tom, jak jsou na tom děti s rytmem. Až na pár dětí, které to doženou tréninkem jsem byla spokojená. Po první hodině jsem měla velkou radost. Děti byly aktivní, pozorně naslouchaly a reagovaly. Velmi hezky zpívají a řekla bych, že je to i baví. Jde vidět, že většina dětí v kroužku jsou k folkloru vedení od rodičů a zbylé děti baví. Formu a metody jsem zvolila správně. Cíle byly naplněny.

5.2 2. setkání

Téma: Poznáváme tradiční kroj

Datum realizace: 22. 9. 2016

Charakteristika dětí: Při příchodu do třídy se hned děti ptaly, co budeme dělat. Musela jsem je trochu uklidnit. Řekla jsem jim, že budeme pokračovat ve zpívání a že se naučíme i něco nového. Chtěla jsem děti trochu napnout, aby byly pozorné a docela se mi to povedlo. Děti byly velmi klidné a atmosféra v kroužku příjemná.

Cíle:

- Rozvíjet jemnou i hrubou motoriku.
- Procvičit paměť.
- Rozvíjet pohybové schopnosti pomocí tance.
- Naučit děti sladit pohyb s rytmem prostřednictvím hudby.

Pedagogická strategie:

- Organizační forma-komunitní kruh
- Metody-demonstrace, práce s knihou
- Prostředky a pomůcky-klavír, pastelky, papír s obrysem postavy ženy a muže, knihy s obrázky a fotkami kroje z našeho regionu

Průběh výstupu:

0-5 min-U klavíru jsme si s dětmi zopakovaly písničku z minulé hodiny (Budů hody, budů).

5-15 min-Vytvořily jsme na koberci kruh, a tak jako minulou hodinu jsme chodily do rytmu písničky, kterou jsem dětem zpívala. Opět hlídáme správný nášlap. Děti, které dokázaly sladit pohyb s rytmem bez problémů se postupně přidávaly se zpěvem. Děti, které měly

s rytmem potíže jen chodily a nezpívaly. Děti jsem z kruhu vyváděla do hada a různě měnila strany pohybu tak, aby nebyl jednotvárný. Pak jsem nechala jako první jedno dítě a sledovala jsem, jak to dětem jde. Ty děti, které měly problém jsem chytila za ruku a šla vedle nich, aby mohly sledovat můj pohyb nohou a napodobit ho. Do obyčejného kroku jsme přidaly pérování v kolenou a naučily se tak chůzi houpavou.

15-20 min-Pauza na pití a záchod.

20-28 min-Děti dostanou za úkol pořádně si prohlédnout v knihách, jak vypadá kroj, který se nosí u nás ve městě. Upozorním je, aby sledovaly tvar rukávců, barvu sukně, mužský klobouk atd.

28-45 min-Děti si vyberou siluetu muže nebo ženy a snaží se nakreslit na ně kroj, jaký viděly v knize. Tu už ovšem nemají k dispozici, a tak kreslí podle toho, co si zapamatovaly. Nakonec si svůj obrázek podepíší a přinesou mi ho, protože s ním budeme pracovat příští hodinu.

Pedagogická reflexe:

Písničku si děti pamatovaly a některé si mi pochlubily, že ji doma naučily i rodiče. Při chůzi do rytmu děti začaly chodit rychleji, než byl samotný rytmus písničky, a to i z toho důvodu, že byla písnička docela pomalá. Děti jsem na to upozornila a začala jsem zpívat víc důrazně, aby rytmus děti více slyšely. Pár dětí jsem si pak chytila za ruku a šla vedle nich, protože jim dělalo problém pohybovat se v rytmu i přes všechny předchozí opatření. Dětem to pomohlo. Většinou byl problém v tom, že se děti tak moc snažily, aby krok dělaly správně, až úplně přestaly poslouchat píseň. Děti, jsem zastavila, a řekla jsem jim, ať se uvolní, ať si protřepou ruky nohy, a zkusily jsme to ještě jednou. Tentokrát to bylo mnohem lepší. Po pauze, jsme změnily činnost a věnovaly jsme se kreslení ostrožského kroje. Děti měly kroj nakreslit podle toho, jak ho viděly v knize. Během kreslení, ale nemohly do knihy znovu nahlédnout. Děti se vymlouvaly, že kroj kreslit neumí, ale spíš měly obavy, aby vše nakreslily správně. Uklidnila jsem je, že se kreslení nemusí bát, a že když něco nakreslí jinak nebo nesprávně, že to nevádí. S obrázky budeme pracovat další hodinu, a tak jsem si je od dětí vysbírala. Cíle, které jsem si stanovila byly pomocí organizační formy a metod naplněny.

5.3 3. setkání

Téma: Poznáváme tradiční kroj

Datum realizace: 29. 9. 2016

Charakteristika dětí: Děti dnes přišlo do kroužku velmi málo. Téměř polovina onemocněla. Děti přišly s úsměvem a do kroužku se těšily. Díky malému počtu jsem se mohla dětem lépe věnovat, a tak se mi mnohem lépe pracovalo. Během hodiny byla ve třídě klidná atmosféra a děti byly pozorné.

Cíle:

- Rozvíjet jemnou motoriku.
- Seznámit děti se vzhledem našeho kroje a jeho typickými znaky.
- Seznámit děti s názvy částí kroje.
- Rozvíjet slovní zásobu.

Pedagogická strategie:

- Organizační forma-komunitní kruh
- Metody-rozhovor, pozorování, demonstrace
- Prostředky a pomůcky-obrázky krojů (ženského a mužského), panenka s krojem, krepový papír, drátek

Průběh výstupu:

0-3 min-S dětmi si sedneme do kruhu a já jim rozdám obrázky z minulé hodiny, na kterých po paměti kreslily na obrys postavy kroj, a to jak mužský, tak ženský. Požádám je, aby obrázky nechaly ležet před sebou. Dětem řeknu, že se dnes seznámíme s tím, z čeho se kroj skládá a ukážeme si, jak se obléká.

3-11 min-Dětem na obrázcích ukazují, jak se kroj obléká. Každý díl si pojmenujeme, ukážeme na obrázku a následně jej oblečeme panence. Postupně tak děti poznávají ženský kroj-spodní košilku/ rubáč, holénkové boty, spodničky (ty jsou dvě), rukávce, kordulku, zadní sukni/ šorec (černý a bílý), tráčky/ štruple (barevné a bílé), obojek/ límec, stuha/ mašle, šátek (uvázaný hore koncem, dole koncem a na ocas), pentlení/ čepení a mužský kroj-košile, nohavice, kordula, řemen, klobouk/ klobúk, holénky. Povíme si taky jaký účes je vhodný ke kroji. Dále si popíšeme i mužský kroj stejným způsobem, jen bez panenky.

11-18 min-Děti porovnají své obrázky s tím, co jsme si ukázaly a každý řekne, co má na obrázku jinak. Sledujeme to, co vidíme okem už na oblečeném kroji. Na ženském tedy tvar rukávů, obojek, kordulku, fěrtůšek, holénkové boty, šátek a u mužského nohavice, rukáv-

ce, kordulu, řemen, klobouk a holénkové boty. Řekneme si také, že kroj má své typické barvy a jaké to jsou.

18-25 min-Pauza na pití a záchod.

25-45 min-Ukážu dětem, jak se z krepového papíru dělají růže, kterými je v období hodů vyzdobené město. Děti si pak každý minimálně jednu růži vyrobí. Komu se růže daří, udělá jich více. U tvoření si s dětmi zpíváme písničku, kterou jsme se naučily. Zpívám i novou „A já mám koníčka vraného“ a vyzvu děti, aby se přidaly.

Pedagogická reflexe:

Děti měly nenechávat ruce a na obrázky, které jsem jim rozdala pořád šahaly. Nakonec jsem je posbírala a dětem rozdala až později, protože odváděly jejich pozornost. Kroj se dětem líbí. Je barevný a zdobený, a to děti přitahuje. Na některých názvech si děti skoro, jak se říká, „vylámaly“ jazyk, ale nakonec si velkou část zapamatovaly, a to především proto, že jsme je mnohokrát zopakovaly. Dětem se také velmi líbila panenka, na kterou jsme oblékaly kroj, který je sice ve zmenšené velikosti, ale má všechny části, dokonce i varianty šorce, tráček, šátků, a dokonce i čepení. Mužský kroj ve zmenšené velikosti nemáme, a tak jsme si ho ukázaly alespoň na obrázku. Po pauze jsme zaměstnaly ruce. Růže z krepového papíru se dělají jednoduše, tak, že se pásek papíru ruluje a jedna strana se stahuje více a druhá, která vytvoří květ méně. Více stažená strana se omotá drátkem, aby růže držela tvar. Některé děti to zvládly, ale pár z nich mělo problém papír motat, tak, aby jeden konec byl volnější, a tak jsem jim s tím musela pomoci a ukázat jak na to. Nakonec si každý jednu růži vytvořil a někdo dokonce i víc. Během tvoření se děti naučily novou píseň. Kromě obrázků, které jsem dětem vzala a znovu rozdala později bych nic neměnila. Cíle byly naplněné pomocí vhodných metod a formy.

5.4 4. setkání

Téma: Sedlcký tanec

Datum realizace: 6. 10. 2016

Charakteristika dětí: Děti se dnes už od příchodu ptaly, co se budeme v kroužku dnes dělat. Když jsem dětem řekla, že budeme tancovat nebyly úplně nadšené. Řekla jsem jim, že je to bude určitě bavit ať se nechají překvapit. Trošku znejistěly, ale nakonec jedna hol-

čička řekla, že se těší a ostatní se k ní přidaly. Děti pak pozorně poslouchaly a opět vytvořily velmi příjemnou atmosféru ve třídě.

Cíle:

- Rozvíjet hrubou motoriku dětí.
- Seznámit děti s tancem v páru.
- Naučit děti nový taneční krok.
- Naučit děti sladit pohyb s rytmem prostřednictvím hudby.

Pedagogická strategie:

- Organizační forma-komunitní kruh
- Metody-demonstrace, pozorování, rozhovor
- Prostředky a pomůcky-klavír, počítač

Průběh výstupu:

0-5 min-S dětmi jsme si u klavíru zazpívaly písničku, kterou jsme se na poslední hodině naučily při vytváření růží- „A já mám koníčka vraného“. Jelikož dnes do kroužku přišly 4 děti, které na poslední hodině nebyly tak jsme si písničku zazpívaly první jen bez klavíru a vysvětlily si, o čem se v ní zpívá. Pak jsme si ji zazpívaly ještě dvakrát s klavírem

5-9 min-Na počítači jsem našla video se sedlckým tancem, který se s dětmi budeme učit. To jim pustím a upozorním je, aby sledovaly držení páru, kroky, které dělají, pohupování v kolenou a taky kde mají ruce.

9-20 min-Dětem řeknu, aby si stouply na koberec tak, aby měl každý kolem sebe prostor. Je potřeba, aby se děti naučily přísunný krok, vpřed i vzad, při němž je důležité přenášení váhy. Při tomto kroku jde vždy pravá noha dopředu, levá se k ní přisune a pak se levá vrací na původní místo a přisouvá se k ní noha pravá. Není potřeba dělat velké kroky, jde jen o krátké vysunutí. Dětem tento krok ukážu a pobídnu je, aby si ho zkusily semnou. Říkám dětem slova „dopředu“ a „dozadu“ a podle toho kroky dělají. Po chvílce se k dětem otočím a kroky dělám opačně tedy, když jdou děti dopředu, já dozadu a dětem ukazuju směr jejich kroků rukama. Děti zastavím a zkusíme tento krok do rytmu písniček, které začnu zpívat. Dětem pořád ukazuju a těm, co krok jde řeknu ať se zkusí zhoupnout v kolenu což jim názorně ukážu. Děti, kterým krok nejde, chytím za ruku a zkouším krok s nimi.

20-25 min-Pauza na pití a záchod.

25-29 min-Řeknu klukům, aby si vybrali tanečnici a postavili se s ní na koberec. Páry spravím tak, aby holka stála po pravé straně kluka.

29-34 min-Dětem řeknu, aby se chytily za ruce a zkusíme si přísunný krok vpřed a vzad v páru. První dětem říkám zase jen vpřed a vzad, pak zkusíme kroky do rytmu písničky.

34-45 min-Nacvičíme tanec na jednu píseň. Na sloky, tedy tam kde se v písni zpívá, děti tancují přísunným krokem, který už mají nacvičený. V mezihrách se děti v páru chytí za obě ruce a jen se budou otáčet v protisměru hodinových ručiček i v jejich směru. První si to zkusíme jen bez zpívání a já se na každý pár podívám a popřípadě je opravím a ukážu jim, jak to má být správně. Nakonec tanec zkusíme několikrát na píseň „A já mám koníčka vraného“.

Pedagogická reflexe:

Písničku se děti naučily rychle, protože má jednoduchý obsah textu. Když jsem dětem pouštěla video tanečnicků pozorně sledovaly a říkaly, že se jim to líbí. Po skončení videa jsem se děti ptala, čeho si všimly na tanečnicích. Děti upozorovaly, jak se tanečnici držely a kde měli ruce, které jim zůstaly volné. Při nácvičku přísunného kroku se děti hezky rozprostřely po koberci a měly opravdu zájem se něco naučit. Některým dětem šel krok hned, jiné jsem musela poopravit, ale v zásadě šlo jen o drobné úpravy. Děti například dělaly zbytečně velké kroky nebo střídaly nohy. Když jsem si vedle dítěte stoupla a krok jsem dělala zároveň s ním, chyby, které dítě dělalo, dělat přestalo. Mohly jsme tak ke kroku přidat pohupování v kolenou. Když si měli kluci vybrat tanečnici stáli a nemohli si vybrat. Nakonec jsem tedy řekla holkám, aby si oni rozebraly kluky a ty měly tanečníka vybraného hned. V kroužku bylo více děvčat, a tak zůstaly 4 holky bez tanečníka. Zůstaly tedy tancovat spolu. Po tom, co jsem páry zpravila tak, aby stály, jak mají jsme si zkusily jen taneční kroky bez písničky. Děti v páru si vyzkoušely krok přísunný vpřed i vzad a přidaly jsme k němu zrovna i houpání v kolenou, protože dětem šlo. Pak si děti zkusily točení na jednu a druhou stranu. Během točení se má také pérovat v kolenou a dětem i tohle pérování velmi šlo. Začaly jsme tedy nacvičovat tanec na písničku „A já mám koníčka vraného“. Každému kroku, předcházela průprava a dětem šel tanec velmi dobře. Použila jsem správné formy a metody jejichž pomocí jsem naplnila zvolené cíle.

5.5 5. setkání

Téma: Hodový průvod

Datum realizace: 13. 10. 2016

Charakteristika dětí: Děti dnes přišlo více, téměř všechny. Jeden chlapec při příchodu plakal a to, protože než šel do kroužku došlo mezi ním a jeho kamarádem ve třídě k potyčce. Když jsem se zeptala, co se stalo, vše mi popsál a já jsem se dozvěděla, že chtěl hračku, co měl jeho kamarád, který s ní před ním začal utíkat. On se tedy rozběhl za ním, spadl na zem a bouchl se do ruky, která ho trochu bolela. Zeptala jsem se, jestli se tomu dalo nějak zabránit, jestli bylo na jejich chování něco špatně a chlapec řekl, že neměl běhat a, že se měli s kamarádem nějak domluvit, a ne se s hračkou honit. Chlapec utřel slzy a během kroužku si na bolavou ruku ani nevzpomněl.

Cíle:

- Rozvíjet hrubou motoriku dětí.
- Vyzkoušet si s dětmi průběh hodového průvodu.
- Naučíme děti nový taneční krok.
- Seznámit děti s novým držením při tanci.
- Naučit děti sladit pohyb s rytmem prostřednictvím hudby.

Pedagogická strategie:

- Organizační forma-komunitní kruh
- Metody-rozhovor, demonstrace, dramatizace
- Prostředky a pomůcky-2 klobouky, právo, růže z krepového papíru, počítač

Průběh výstupu:

0-8 min-Za dva dny jsou hody a o víkendu tak probíhalo Zvaní na hody. Ptám se dětí, jestli si všimly, jak se na hody zve a jestli je někdo na hody pozval. Povídáme si taky o tom, proč chasa a stárky na hody zvou a jak jsou při tom oblečení.

Zvaní na hody probíhá vždy víkend před samotnými hody. Chasa se stárky a stárkami chodí po městě od domu k domu, zpívají lidové písničky a vybírají od občanů finanční příspěvky, které jsou použity na financování hodů. Co se týká oblečení tak chasa se stárky, kteří zvou na hody mají oblečené tzv. selské kroje, což jsou kroje na denní nošení a nejsou tak zdobené jako kroje sváteční. Nemají ani tolik dílů.

8-11 min-Hody začínají už zítra stavěním máje, a tak si připomínáme, co vše jsme se o hodech dozvěděly. Zeptám se dětí, jestli by si nechtěly vyzkoušet hodový průvod.

11-19 min-Určíme společně stárka a stárku, a to jak mladší, tak starší. Starším stárkem by měl být nejstarší kluk v kroužku a ten si k sobě vybere dívku. Dále také vybere mladšího stárka, který by mu měl pomáhat při organizaci hodů, který si taky vybere dívku, která mu bude dělat stárku. Ve třídě vybereme 3 místa. Jedno bude obecní úřad a zbylá dvě budou představovat domy stárků. Tyto místa označíme růžemi z krepového papíru, protože víme, že domy stárků i úřad jsou ozdobené. Starci si stoupnou ke svým domům. Ze zbylých dětí se stane chasa, která se postaví do průvodu a to tak, že holky vytvoří dvojice a stoupnou si bokem k sobě s malým rozestupem a kluci vytvoří dvojce za ně a stoupnou si stejně. Dvě stárky vedou průvod a každá má klobouk v ruce. Na počítači si pustíme dechovou hudbu, do jehož rytmu se průvod pohybuje obyčejným krokem vpřed. Několikrát obejdeme třídu a zastavíme se u „domu“ mladšího stárka, kde mladší stárka vyjde z průvodu a vyvolává stárka (Stárku vyjdi ven). Stárek vyjde z domu, stárka mu předá klobouk a oba jdou v čele průvodu k domu staršího stárka (opět několikrát obejdeme třídu do rytmu dechové hudby). Starší stárka stejně jako mladší vyvolá staršího stárka, předá mu klobouk a starší stárek jde v čele průvodu se svou stárkou a právem v ruce. S právem se pak jde před obecní úřad, kde hodové právo potvrdí paní starostka (paní učitelka). Po potvrzení práva chasa i stárci tančí, a protože už i my umíme jednoduchý tanec, tak si zatančíme, ale až po krátké pauze.

19-25 min-Pauza na napití a záchod.

25-30 min-Zatancujeme si tanec, který jsme se naučily minulou hodinu. Děti, které minule nebyly rozdělíme mezi děti. Připomenu dětem jen krátce, jak se tanec tančí a zkusíme si ho zrovna zatancovat na písničku (alespoň 2x).

30-40 min-Naučíme se nový tanec a zároveň nové taneční držení. Kluk chytí dívku pravou rukou kolem pasu a dívka mu položí levou ruku na jeho pravé rameno. V tomto držení se naučíme nový tanec. Použijeme stejné kroky jako už známe z prvního tance. Rozdíl bude v tom, že uděláme dopředu místo jednoho kroku čtyři a na ten čtvrtý děti dupnou a pak čtyři zase zpět a na poslední opět děti dupnou. Pak se děti na čtyři doby točí na jednu stranu a na poslední čtyři na druhou. Točení je při takovém držení náročnější. Dívka dělá první kroky dopředu a chlapec dozadu a pak opačně. Vše první nacvičíme bez hudby a zpěvu. Dětem vše první ukážu a pak si to zkusí sami s tím, že jim budu ukazovat. Až to dětem půjde přidám zpěv písničky, kterou známe „Budů hody, budů“ (opakujeme alespoň 2x). Tento tanec tancujeme jen na sloky, které na sebe navazují bez mezihry.

40-45 min-Zatančíme si obě písničky. Pokud děti zvládají tanec vyzveme je, aby i zpívaly.

Pedagogická reflexe:

Zvaní na hody děti o víkendu zaregistrovaly, dokonce říkaly, že u nich chasa byla a na hody je zvala. Poprosila jsem je tedy, aby nám popsaly, jak je chasa na hody zvala, jak byla oblečená, tedy jak vypadaly kroje, co měla na sobě a některé děti si dokonce vzpomněly i na písničku, kterou zpívala. Při shrnutí toho, co o hodech už děti ví jsem byla až překvapená kolik si toho děti zapamatovaly. Shrnuły vše, co je během hodů důležité. Děti byly velmi zvědavé, jak ve třídě zdramatizujeme průvod, ptaly se, jak to uděláme, a tak jsem je nechala v napětí. Staršího stárka jsme zvolily podle věku dětí. Ten si pak vybral stárku a mladšího stárka. Volba probíhala docela rychle, a dokonce i mladší stárek s volbou neotálel. Tři místa ve třídě jsem vybrala já a děti mi pomohly tyto místa nazdobit růžemi, které nám zbyly z předchozí hodiny. Průvod probíhal plynule a děti i beze mě v celku věděly, co se při průvodu děje. Šlo poznat, že hody v našem městě už zažily a některé z nich se dokonce účastní i průvodu. Náš průvod byl hodně zkrácený, a i vyvolávání stárku bylo velmi jednoduché. V reálu stárka vyvolává stárka básničkou, kterou jsem bohužel nesehnala. Potvrzování práva doprovází vtipný komentář starostky, která v něm shrne důležité události, které se během roku ve městě staly. My jsme ve třídě jen potvrdily hodové právo. Dětem jsem nakonec řekla, co jsme udělaly jinak a jak je to ve skutečnosti. Po pauze jsme si zopakovaly tanec, který jsme se naučily minule. Děti, které chyběly se velmi rychle zapojily a kroky zvládly. Nový tanec nebyl o nic moc těžší, jen točení v párech s novým držením jsme musely trošku natrénovat. Páry jsem postupně obcházel a ukazovala jsem jim, jak to má být správně. Tanec se děti naučily a pohybovaly se hezky v rytmu i s pérováním v kolenou. Nakonec jsme si zatancovaly oba dva tance v návaznosti na sobě a dětem to velmi šlo. Cíle byly naplněny.

5.6 6. setkání

Téma: Jak to bylo na hody

Datum realizace: 20. 10. 2016

Charakteristika dětí: Děti ze sebe po příchodu do kroužku začaly chrlit, co viděly na hodech. Zastavila jsem je s tím, že si to vše povíme, ale že se nemůžeme překřikovat. Děti měly zájem mluvit a každý měl co říct. Samotný zájem dětí byl motivací dnešní hodiny a já jsem byla velmi zvědavá, co se od dětí dozvím, čeho si během hodů všimly.

Cíle:

- Rozvíjet produktivní řečové schopnosti-dějová posloupnost.
- Naučit děti novou písničku.
- Rozvíjet hrubou motoriku dětí.
- Seznámit děti s pravidly hry.

Pedagogická strategie:

- Organizační forma-komunitní kruh
- Metody-rozhovor, demonstrace, hra
- Prostředky a pomůcky-klavír, noty, smeták, šátek

Průběh výstupu:

0-10 min-V kruhu, do kterého jsme si sedly jsem dala slovo dětem, které měly říct alespoň něco o hodech, které proběhly o víkendu. Chtěla jsem slyšet něco, co je zaujalo, co prožily a co se jim líbilo.

10-15 min-Ptala jsem se dětí, jestli měly doma pozvanou na hody rodinu, a jak ji pohostily. Povídaly jsme si jaké pohoštění se na hody nabízí.

Typickým jídlem, které se podává na hody je vývar, kachna se zelím a houskovým knedlíkem, různé zákusky, především svatební koláčky. Pít je samozřejmě otázkou chuti, ale co se týče alkoholických nápojů, nejvíce se během hodů konzumuje víno a slivovice.

15-25 min-Pohybová hra: Smetákový tanec. Motivace: Děti všimly jste si, že během hodů hraje pořád muzika a krojovaní tancují, kde můžou. My si teď zahrajeme hru, při které si zatancujeme a zároveň se pobavíme. Dětem vysvětlíme pravidla a také to, na co si musí dávat pozor. Především musí dbát opatrnosti, při výměně, protože děti po koberci běhají a mohlo by dojít k jejich srážce. Další věc, na kterou je potřeba upozornit je pouštění smetáku. Když ho dítě pustí na zem bez rozhlédnutí, mohl by smeták na někoho spadnout.

Děti vytvoří dvojice a jedno zůstane ve dvojici se smetákem. Ten je otočený štětínami nahoru a pod nimi má uvázaný šátek (tanečnice). Zpívám lidové písničky a děti tancují v párech, jedno se smetákem. Jakmile přestanu zpívat děti se z dvojic pustí a hledají si novou dvojici. Dítě, co má smeták, ho odhodí na zem a jde si taky hledat dvojici. Smeták zůstane tomu, kdo si ji nestihne najít.

25-33 min-Pauza na napití a záchod.

33-45 min-Naučíme se s dětmi novou písničku, která se jmenuje „Hody, milé hody“, která nám krásně uzavře téma hodů, protože je o konci této slavnosti. První dětem písničku za-

zpívám. Potom si postupně vysvětlíme, o čem se v písničce zpívá. Děti se ke mně přidají se zpěvem první sloky, kterou si zazpíváme alespoň 2x. Stejně postupujeme i u druhé sloky. Nakonec obě sloky spojíme dohromady.

Pedagogická reflexe:

Po tom, co jsem se děti zeptala, co se jim na hodech líbilo, začaly se předbíhat kdo dřív promluví. Musela jsem je tedy usměrnit a děti mluvily postupně podle toho, jak seděly v kruhu. Dále jsem je upozornila, že vždy necháme svého kamaráda domluvit a nebudeme mu skákat do řeči a přerušovat ho tím. Děti tím dostaly prostor pro vyjádření svých myšlenek i pocitů. Většinou děti mluvily o tom, že viděly, alespoň část průvodu, který byl seřazený tak jak jsme si to zkoušely ve třídě. Některé děti se dokonce samotného průvodu v kroji účastnily. Některé děti zase vzpomínaly na potvrzení hodového práva, při kterém se všichni smály. Nejvíce se jim ovšem líbilo stavění máje. Děti se nezapomněly pochlubit, že byly na kolotočích, které každý rok na hody do našeho města přijedou. Většina dětí, jak jsem se dozvěděla, měla doma během hodů na návštěvě babičky, dědečky, strýce, tety a další příbuzné a bohatě je pohostily tak jak se sluší a patří. Do hry jsem se zapojila i já, a to, protože byl počet dětí sudý, a tak by se do hry nedal zapojit smeták, který je však ve hře důležitý. Děti velmi rychle pochopily pravidla hry, a to i z toho důvodu, že byla hra jednoduchá. Velmi hezky se měnily a dbaly na bezpečnost. Když už se hra hrála déle děti začaly být divočejší a začaly do sebe neúmyslně narážet. V tento moment jsme hru ukončily a daly si pauzu, která byla delší než obvykle, protože se děti potřebovaly vydýchat a pořádně napít. Text písně děti pochopily a samotná píseň nám hezky uzavřela téma hody. Příště bych děti v kruhu usměrnila zrovna, aby nedošlo k překřikování jinak jsem zvolila správnou formu i metody, které mi pomohly dosáhnou předem zvolených cílů.

5.7 7. setkání

Téma: Výstava Františka Bezděka

Datum realizace: 27. 10. 2016

Charakteristika dětí: Děti byly natěšené, protože věděly, že se dnes bude kroužek odehrávat na jiném místě než ve třídě, jak jsou zvyklé. Dnes nás čeká návštěva výstavy, o které děti věděly a byly velmi zvědavé, co na výstavě bude. Nepověděla jsem jim však dopředu, co je čeká. Byl to pro ně pak ve výsledku takový „hnací motor“ a cesta na zámek nám netrvala ani tak dlouho jak jsem čekala.

Cíle:

- Seznámit děti s uměním.
- Rozvíjet zájem o výtvarné umění.
- Rozvíjet komunikativní dovednosti.
- Posilovat přirozené poznávací city.
- Rozvíjet estetické vnímání.
- Seznámit děti s pravidly chování v galerii.
- Seznámit děti s místem kde žijí.

Pedagogická strategie:

- Organizační forma-exkurze
- Metody-pozorování, rozhovor, demonstrace

Průběh výstupu:

S dětmi jsme se dnes vydaly na výstavu ostrožského malíře, kreslíře a ilustrátora Františka Bezděka, která byla instalována k jeho výročí, protože by v říjnu oslavil 110 let. Jeho obrazy znázorňují různé podoby Slovácko, a to jak ve všedních, tak i ve svátečních událostech. Dalo by se říct, že se jedná o takovou kroniku života u nás. Na výstavě jsou nejen obrazy, ale i fotografie a ilustrace. Výstava má název vyznání Slovácku a nachází se v prostorách ostrožského zámku. Na obrazech tedy můžou děti vidět, jak dřív vypadala svatba, nebo zábava, jak se plavili koně, jak se děti hrály, jak dřív chodívali lidé oblečení (v krojích) apod. Po cestě do zámecké galerie jsme si připomněly, jak se v galerii správně chová. Po příchodu do prostor, kde byla výstava instalována, na nás již čekala paní, která nám ve stručnosti řekla něco ze života Františka Bezděka a taky pár zajímavostí. Pak už jsme dostaly prostor pro prohlížení výstavy. Dětem jsem dala nejdřív prostor, aby se samy porozhlédly. Později jsem si děti zavolala a postupně jsme si popisovaly, co na různých obrazech, fotografiích a ilustracích můžeme vidět a co znázorňují. Porovnaly jsme i to, co jak dělaly lidé dřív, a jak se to dělá dnes. Rodiče si pro své děti přicházely před galerii.

Pedagogická reflexe:

Před exkurzí jsem dala rodičům potřebné informace a ujistila jsem se, že nemá nikdo problém s tím vyzvednout si své dítě na zámku. Cesta nám uběhla docela rychle, i přes to, že zámek není od školky úplně kousek. Během cesty jsme si připomenuly, jaké je správné chování na takové výstavě. Při vstupu do galerie děti ihned reagovaly na obrazy, které byly

vidět ve vstupní hale. Když začala paní mluvit, děti jí nevěnovaly svou pozornost a rozhlížely se po prostoru, ale to jsem čekala, jelikož byly děti v těchto prostorech nejspíš poprvé. Poprosila jsem tedy děti, aby paní poslouchaly, protože se od ní můžou dozvědět zajímavé informace, ale taky jsem jim řekla, že čas na prohlížení dostanou hned potom. Děti, jsem pak musela několikrát napomínat, protože na obrazy chtěly sahat, ale pochopily, že by je tím mohly zničit. Už při tom, když si výstavu prohlížely samy, měly spoustu otázek, a tak jsem se snažila odpovědět na vše, co je zajímalo. Nakonec jsme si výstavu prošly společně a vysvětlily si, co je na obrazech zobrazeno a jak se tyto činnosti dělají dnes. Rodiče si pak děti vyzvedly před galerií, a ještě se s nimi šly na výstavu podívat. Děti svým rodičům pak na výstavě vysvětlovaly, co na obrazech je a já jsem měla velkou radost, protože jsem na vlastní oči viděla, že výstava dětem něco dala, a že si z ní něco odnáší.

5.8 8. setkání

Téma: Pečeme tradiční pochoutku

Datum realizace: 3. 11. 2016

Charakteristika dětí: Děti dnes přišlo velmi málo, ale ve výsledku to bylo dobře. Při dnešním chystání těsta a smažení bude výhoda mít méně dětí ve třídě. Děti měly velkou radost, když jsem jim řekla, že budeme dělat něco na čem si pak i pochutnáme.

Cíle:

- Seznámit děti s praktickými dovednostmi.
- Rozvíjet kooperativní dovednosti.
- Rozvíjet jemnou motoriku.
- Rozvíjet slovní zásobu

Pedagogická strategie:

- Organizační forma-skupinové vyučování
- Metody-rozhovor, demonstrace
- Prostředky a pomůcky-mouka, máslo, cukr, vejčička, citron, mléko, tuk (Hera), cukr, vanilkový cukr, dětské nože, válečky (lahve), elektrický vaříč, hrnec, naběračka s dírami, misky, ubrousky, olej

Průběh výstupu:

0-2 min-Dětem jsem řekla ať se rozdělí do dvou skupin, ve kterých budou pracovat. Tyto skupiny si sedly každá jednomu stolu.

2-5 min-S dětmi jsme si první jen velmi krátce připomenuly, co to jsou Dušičky, tedy, že se jedná o svátek všech svatých, a lidově se mu tak říká. Řeknu dětem, že dřív byl tento svátek spojený s pečením pečiva, kterému se říkalo právě Dušičky, a že si ho zkusíme udělat a ochutnáme ho.

Recept: 500 g hl. mouky, 30 g másla, 40 g cukru, 1 vejce, 2 žloutky, citronová kůra, trochu mléka, tuk (Hera), olej, cukr moučka a vanilkový cukr (dle potřeby)

5-6 min-Ukazuju dětem, jaké ingredience budeme k přípravě těsta potřebovat a děti je pojmenují.

5-10 min-Ingredience mi děti pomůžou dát do mísy. Děti za mnou postupně chodí ke stolu a přidávají postupně cukr, mouku, máslo, citronovou kůru, žloutky a trochu mléka. Kdo si troufne může rozbít vejce. Vše mi děti pomůžou i navážít. Když už máme všechny ingredience v míse, trochu těsto promíchám a pak ho rozdělím do dvou menších misek.

10-17 min-Misky dám dětem do skupiny a ty těsto musí ještě pořádně vypracovat vlastníma rukama. Ve skupině se musí domluvit, jak to udělají. Těsto se musí spojit. Je trošku tužší, a tak je potřeba, aby děti použily i trošku síly.

17-25 min-Dále požádám děti, aby zkusily rozdělit těsto na 4 díly tak, aby měl každý stejný díl. Tento díl pak děti rozválí pomocí prázdných lahví od piva. Kontroluji jen, aby nebylo těsto moc tenké, a to i pomocí párátek, které jsem dětem dala. Na nich je označená ryska, jak vysoké má těsto být. Toto těsto si pak každé dítě různě nakrájí na čtverce, trojúhelníky nebo jiné tvary.

25-32 min-Pauza na pití, záchod a umytí rukou.

Mezi tím, co děti tvořily těsto a vykrajovaly Dušičky, jsem na elektrickém sporáku rozehřála olej spolu s Herou. Dále jsem do skupinek dala moučkový cukr a vanilkový. Děti měly za úkol cukry v misce smíchat.

32-45 min-Děti mi postupně nosí Dušičky, které si vykrajely a já je dávám do vroucího tuku, ve kterém je osmažím do zlatova. Trvá to jen chvíli. Je potřeba dbát na bezpečnost, protože olej může prskat. Děti proto sledují smažení z bezpečné vzdálenosti. Osmažené a alespoň trochu vychladnuté Dušičky dám dětem na stůl a ty si je obalí ve směsi cukrů, kte-

rou si samy namíchaly. Takto ocukrované Dušičky si děti naskládají na ubrousek a můžou se pustit do ochutnávání.

Pedagogická reflexe:

Děti pojmenovaly všechny ingredience. Při vážení jsem vždy dětem řekla a napsala na papír, jak má vypadat číslo na váze, kterého chceme dosáhnout. Velmi opatrně přidávaly ingredience, protože měly strach, že to naváží špatně. Ujišťovala jsem je, že pokud toho bude víc nic se neděje, protože surovina se z váhy může odebrat. Děti ve skupinách pracovaly velmi dobře. Rychle se domlouvaly na tom, jak těsto společně zpracují, dokonce ho velmi dobře rozdělily na 4 díly. Řekla bych, že díly byly dokonce opravdu skoro stejné. Při válení těsta se děti první velmi divily, když jsem jim přinesla lahev, ale hned jsem jim vysvětlila, že lahev se dá použít jako váleček, kterých tolik nemáme. Z vyváleného těsta děti vykrajovaly velmi zajímavé tvary. Někdo se snažil o tvary geometrické a někdo zas krájel, jak mu to přišlo pod ruce. Při smažení děti chtěly blíž k hrnci, ale pochopily, že se může něco stát a, že kdyby je opařil horký olej, tak by to bylo opravdu bolestivé zranění. Dušičky, jsem se ale pokoušela z oleje zvedat, aby děti viděly, jak postupně zlátnou. Obalování v cukr doprovázelo prášení samotného cukru všude kolem, a tak jsem musela děti trochu usměrnit, a vysvětlit jim, že není potřeba s miskou moc cloumat, ale stačí, když se cukr na Dušičky nabere rukou, protože se na ně nalepí sám. Dětem Dušičky velmi chutnaly a jelikož jich bylo docela dost, nechaly i na ochutnání rodičům. Práce děti bavila a cíle byly splněny.

5.9 9. setkání

Téma: sv. Martin

Datum realizace: 10. 11. 2016

Charakteristika dětí: Než začal kroužek dva kluci dělali hlouposti a dopadlo to tak, že jeden druhému neúmyslně kopl do břicha, a tak se objevily slzy. Chlapce jsem utěšila a zkontrolovala, jestli je zranění v pořádku. Chlapce jsem si pak oba vzala bokem a zeptala jsem se jich, co udělali špatně a oba pochopili, že kdyby nedělali, co neměli nic by se nestalo. Po tom, co se chlapci uklidnili bylo vše v pořádku.

Cíle:

- Rozvíjet slovní zásobu.

- Naučit děti text písně.
- Rozvíjet pohybové schopnosti pomocí tance.
- Naučit děti sladit pohyb s rytmem prostřednictvím hudby.
- Rozvíjet pozornost dětí při četbě.

Pedagogická strategie:

- Organizační forma-komunitní kruh
- Metody-rozhovor, demonstrace
- Prostředky a pomůcky-pohádka, klavír

Průběh výstupu:

0-9 min-S dětmi se posadíme do kruhu. I když má svatý Martin svátek až zítra my si ho připomene už dnes. Přečtu dětem pohádku „Mami, tati, přečti mi: Jakub, Eva a svatý Martin“. Povídáme si o tom, co bylo v pohádce.

9-15 min-Se svatým Martinem se pojí spousta pranostik. Pár jich zaznělo v pohádce a já dětem řeknu ještě další. Vysvětlíme si, co je to pranostika, a co každá znamená.

Na svatého Martina, bude bílá peřina.

Na svatého Martina kouřívá se z komína.

Na svatého Martina, zima už nám začíná.

Martinův led bude vodou hned.

15-20 min-Naučíme se s dětmi u klavíru písničku. Vysvětlíme si, o čem se v písničce zpívá a opakujeme ji alespoň 3x, aby si ji děti trošku zapamatovaly.

Ztratila sa na salaši slanina, slanina, slanina,

svád'ali to na našeho, svád'ali to na našeho Martina.

Martin sa jim z celé duše přísahal, přísahal, přísahal,

že on na tú slaninečku, že on na tú slaninečku nesahal.

Ale, že si on ukróžil len kúsek, len kúsek, len kúsek,

až tam ostal na hambálku, až tam ostal na hambálku motůzek.

20-25 min-Pauza na napití a záchod.

25-45 min-Naučíme se na píseň tanec. Děvčata stojí rozprostřena na místech a kluci za nimi vytvoří řadu a chytí se za ramena. Děvčata mají ruce v bok a s podřepem se otáčejí ze strany na stranu. Chlapci, kteří se drží za ramena se zas naklání zleva doprava a pak zpět. Dvě sloky se zpívají za sebou bez mezihry. Když se zpívá „že on na tě slaninečku...“ kluci jdou ke svým tanečnicím a chytí se do tanečního držení (kluk dá holce pravou ruku kolem pasu a ona jemu levou na rameno). Začíná mezihra a děti se v páru otáčejí na jednu a na druhou stranu. První jde dívka dopředu a kluk dozadu. Na poslední sloku zůstávají děti v tanečním držení a pohybují se sunným krokem vpřed a vzad. Na dohru se opět otáčejí, a to stejně jako na mezihru. Tanec zopakujeme alespoň dvakrát. Pobízíme děti, aby zpívaly.

Pedagogická reflexe:

Děti o svatém Martinovi docela dost věděly, protože se tomuto tématu věnují s učitelkami ve třídách. Přemýšlela jsem tak, jak dětem tento svátek přiblížit jinak. Našla jsem si krátkou pohádku, která dětem shrnula legendu svatého Martina i s pranostikami, které se k němu vážou. Slovo pranostika jsme si s dětmi vysvětlily a taky jsme si řekly, co nám taková pranostika říká. Naučily jsme se pár pranostik, které se vážou ke svatému Martinovi a vysvětlily jsme si, co se v pranostice skrývá. Písnička, kterou jsme se učily obsahuje spoustu lidových slov, a tak jsme si text rozebraly a vysvětlily si, co se v písničce zpívá. Děti si první trochu lámaly jazyk, ale nakonec se text naučily. Při tanci jsme začaly tím, že kluci a holky tancovaly zvlášť. Děvčata se předbíhala v rytmu a otáčela se rychleji. Musela jsem jim několikrát ukazovat, že nemusí spěchat, že jen mají pomalu pérovat v kolenou a „nakrúcat se“. Kluci taky nejdřív dělali hlouposti. Chytli se za ramena a dělali si naschválky. Například se lechtali za krkem, chytali se za ruce apod. Po tom, co jsem je napomenula, toho nechali a snažili se. Choreografie nebyla nějak těžká a dětem tancování hezky šlo. Nakonec vše spojily i se zpěvem a dokázaly pohyby sladit s rytmem zpěvu. Cíle byly splněny.

5.10 10. setkání

Téma: Mikuláš

Datum realizace: 24. 11. 2016

Charakteristika dětí: V tomto období začínají být děti napjaté, a to z důvodu blížících se Vánoc a taky Mikulášské občůzky. I děti v kroužku dnes byly divočejší než obvykle.

Hned v úvodu jsem jim řekla, co budeme dnes dělat, a to je trochu zklidnilo. Měly radost ze hry, ke které jsem jim řekla, že bude zábavná, a že se při ní určitě nasmějeme.

Cíle:

- Naučit děti text básničky.
- Naučit děti písničku.
- Rozvíjet hrubou motoriku.

Pedagogická strategie:

- Organizační forma-komunitní kruh
- Metody-rozhovor, demonstrace, hra
- Prostředky a pomůcky-klavír

Průběh výstupu:

0-5 min-S dětmi se po týdenní pauze přivítám v kruhu na koberci. Zeptám se dětí, jestli už si s paní učitelkou ve třídě povídaly o Mikulášovi a požádám je, aby mi to, co se dozvěděly, řekly.

5-10 min-U klavíru se učíme písničku Mikuláši, Mikuláši. První dětem písničku zazpívám a pak je pobídnu, aby se ke mně přidaly.

1. Mikuláši, Mikuláši,

kdo to tady děti straší,

kdo tu řinčí řetězem

a proč s tebou přišel sem?

Rohatý, rohatý

2. Kdo jsi tady všichni víme,

my se čerta nebojíme,

nemáš-li co na práci,

můžeš dělat legraci.

Rohatý, rohatý...

10-15 min-K refrénu přidáme pohyb. Děti ukazují slova: rohatý tím, že si vytvoří z prstů rohy; s kožichem až na paty ukazují dlouhý kožich sahající až k patám; celý střapatý třepáním hlavou.

15-20 min-Pauza na napití a záchod.

20-35 min-Pohybová hra Na čerta. První v kruhu jako čert stojím já a říkám dětem, co mají odpovídat na mé otázky. Ty se pak děti naučí v průběhu hry jejich opakováním.

Děti vytvoří kruh a jedno jde dovnitř pak pokládám dětem, které si vybere otázky a ty mu na ně odpovídají.

*Otázky:**Odpovědi:**Byl tu čert?**Byl.**Jak vypadal?**Byl rohatý.**Měl ocas?**Až na paty.**Co vám udělal?**Všechny nás polekal.**Kde je teď?**Tady v kole stojí.**Děti se pak rozběhnou a čert je chytá. Koho chytí, ten se stává čertem.*

35-45 min-Děti se posadí do kruhu na koberci, ve kterém se naučíme ještě mikulášskou básničku. První ji dětem řeknu. Pak říkám jen části a ty po mě děti opakují. Vše spojíme dohromady a básničku řekneme společně celou.

*Až přijde Mikuláš,**Přijde-li do chaty**řeknu mu Otčenáš,**s metličkou rohatý,**nastavím košíček,**schovám si hlavičku**on mi dá jablíček**v proutěném košíčku**a já mu zazpívám**nedám mu jablíčko**jako ten slavíček.**ani svou dušičku.***Pedagogická reflexe:**

Než jsem si vybrala toto téma, ptala jsem se učitelek ve třídách, jestli ho budou s dětmi v tomto týdnu probírat, protože jsem chtěla, aby děti o Mikulášské občůzce už něco věděly. Učitelky to v plánu měly, a tak jsem se jen na úvodu kroužku zeptala dětí, co už se o Mikulášovi dozvěděly. Na to jsem pak navázala písničkou, kterou by mohly děti Mikulášovi zazpívat. Písnička je veselá s hezkým textem a dětem se líbila a od toho se odvíjelo i to, že se ji brzy naučily. Když jsme k písničce přidaly pohyb, tak to byla teprve zábava. Když už jsme písničku i s pohybem opakovaly podruhé, děti začaly dělat hlouposti. Začaly se šklebit, nezpívaly pěkně a jejich pohyby byly odbyté. Svolala jsem je opět do kruhu na koberci, kde jsem jim vysvětlila pravidla hry, na kterou se tak těšily, u které se mohly vyřadit. Upozornila jsem je, aby dbaly na bezpečnost a do nikoho nenarazily. Nejdřív jsem se do kruhu postavila já a dělala čerta, který kladl dětem otázky. Zároveň jsem poprvé říkala i odpovědi, které po mě děti opakovaly. Děti pravidla pochopily a dávaly si pozor i při běhu

po třídě. Než se protočili tři čerti, děti už otázky a odpovědi uměly. Po pauze jsme se posadily do kruhu na koberec, protože bylo potřeba trošku děti zklidnit. Pochválila jsem je, protože se mi líbilo, jak hru hrály. Básničku, kterou jsem děti učila, neznaly, ale do konce kroužku se ji zvládly naučit. Po tom, co po mně opakovaly, a pak říkaly báseň zároveň semnou, dokázaly říct básničku i sami a velmi mě tím potěšily. Cíle byly splněny.

5.11 11. setkání

Datum realizace: 1. 12. 2016

Charakteristika dětí: Nezadržitelně se blíží Mikulášská obchůzka a některé děti z ní mají velký strach. Chtěla jsem proto kroužek udělat dnes trochu jinak, a tak jsem dětem řekla, že mají přijít v maskách Mikuláše, čerta a anděla. Všichni přišly v maskách a nechyběla žádná postava. Děti však po příchodu do kroužku byly trochu divoké a předváděly se, což bylo způsobeno právě maskami, a tak jsem je chvíli nechala, aby se s kamarády prohlédly a popovídaly si.

Cíle:

- Naučit děti texty básniček.
- Naučit děti písničky.
- Rozvíjet hrubou motoriku.
- Seznámit děti se společensky uznávaným chováním.

Pedagogická strategie:

- Organizační forma-komunitní kruh
- Metody-rozhovor, demonstrace
- Prostředky a pomůcky-klavír

Průběh výstupu:

0-5 min-Děti nechám chvíli, aby se seznámily s maskami svých kamarádů. Řeknu jim, že se dnes naučíme básničky a písničky, které by mohly říct či zazpívat Mikulášské družině, až je navštíví doma.

5-12 min-Naučím děti básničku, ke které potom přidáme jednoduchou choreografii.

Černá máry

kluci

Kdo tam je?

holky

Skoč do jámy.

Čert tam je.

kluci

<i>Co tam dělá?</i>	<i>holky</i>	<i>Čím ji jí?</i>	<i>holky</i>
<i>Vaří kaši.</i>	<i>kluci</i>	<i>Lopatou.</i>	<i>kluci</i>
<i>Čím ji mastí?</i>	<i>holky</i>	<i>Má palici chlupatou.</i>	<i>všichni</i>
<i>Kolomastí.</i>	<i>kluci</i>		

První se básničku naučíme celou a pak ji rozdělíme mezi holky a kluky. Nakonec se na jednu stranu koberce do řady postaví kluci a naproti nim, na druhou stranu, holky. Ti pak na sebe jednotlivé části „pokřikují“.

12-18 min-Zazpíváme si písničku *Stojí vrba košatá* a doplníme ji pohybem.

Stojí vrba košatá, hej, hej, koleda, (ukazujeme rukama nad hlavou košatou vrbu)

na ní koza rohatá, hej, hej, koleda. (prsty si děláme rohy na hlavě)

Přišel za ní kmotr vlk, hej, hej, koleda, (pochod)

natahuje na ni krk, hej, hej, koleda. (ruce na krku-natahujeme krk)

Paní kmotra, pojd' dolů, hej, hej, koleda, (ukazujeme rukama gesto pojd')

A já dolů nepůjdu, hej, hej, koleda. (ukazujeme rukama NE)

Ty máš velký zubiska, hej, hej, koleda, (ruce u pusy ukazují velké zuby)

natáh bys mi kůžiska, hej, hej, koleda. (jedna ruka na druhé jakoby natahuje kůži)

18-23 min-Pauza na napití a záchod.

23-30 min-Opakujeme si písničku *Mikuláši, Mikuláši* a básničku, kterou jsme se učily minulou hodinu.

30-38 min-Posadíme se do kruhu a povídáme si, jak bychom se měly chovat, abychom se v době Mikulášské obchůzky nemusily bát. Uvádíme příklady špatného a dobrého chování. Alternativy chování v různých situacích např. Jak se chováme, když nám někdo vezme hračku? Jak jinak bychom se mohly zachovat?

38-45 min-Pohybová hra *Na čerta*

Pedagogická reflexe:

Byla jsem překvapena, že všechny děti přišly v kostýmech a měla jsem z toho hroznou radost. Při dnešním kroužku se děti naučily písničky a básničky, které můžou využít při návštěvě Mikuláše u nich doma. Básnička Černá máry děti hodně bavila, a to i z toho důvodu, že si při ní mohly zakřičet. Písničku Stojí vrba košatá všechny děti znaly, ale s pohybem ji zpívaly poprvé. Písničku z minulého kroužku si děti zapamatovaly, ale básničku jsem s nimi musela zopakovat, protože si na něco nemohly vzpomenout. Nakonec jsme si ještě zazpívaly jiné mikulášské písničky, které děti znaly např. „*Mik, miku*“, „*Mikuláš, ztratil plášť*“ apod. Děti jsem se ptala, proč mají z čerta strach a některé děti mě řekly dokonce určité situace, ve kterých ví, že se nezachovaly správně a myslí si tak, že by si je čert mohl odnést do pekla, nebo že od Mikuláše dostanou místo dárků jen uhlí nebo brambory. Hned jsme se tedy začaly bavit o tom, jaké je správné chování, tedy to, které se od nás očekává. Bavily jsme se o tom, že je někdy potřeba se zamyslet nad tím, jak se chováme, protože si můžou myslet, že mé chování je správné, ale jiní to tak nevnímají. Cíle byly splněny.

5.12 12. setkání

Datum realizace: 8. 12. 2016

Charakteristika dětí: Děti už se strašně těší na Vánoce a je to téma číslo jedna při jejich rozhovorech. Povídají si o tom, co si přejí rozbalit pod stromečkem a zrovna tak dnes přišel do kroužku jeden chlapeček, který mi položil otázku: „Paní učitelko, víte, co si přeji od ježíška?“ Hned po něm se přidaly ostatní děti, které se, ale začaly překřikovat, a tak jsem jim řekla, ať si sednou a každý z nich dostal slovo a mohl mi říct, co si přeje od ježíška. Atmosféra se tak uklidnila a děti také.

Cíle:

- Naučit děti koledu.
- Rozvíjet hrubou motoriku.
- Rozvíjet jemnou motoriku.
- Rozvíjet sluchové vnímání.
- Rozvíjet komunikativní dovednosti.

Pedagogická strategie:

- Organizační forma-komunitní kruh

- Metody-rozhovor, demonstrace, dramatizace, hra
- Prostředky a pomůcky-klavír, stromek, ozdoby, kolébka s panenkou, deka (představuje kozičky), hrnek (představuje mléko), plyšák beránek, počítač

Průběh výstupu:

0-5 min-Děti v kruhu povídají, co si přejí od ježíka pod stromeček.

5-13 min-Společně zdobíme s dětmi stromeček a posloucháme u toho lidové koledy. Děti na baňky navlékají háčky a ty potom upevňují na stromek.

13-21 min-Hra „Nesem vám noviny“-motivace stejnojmennou písní. Vysvětlím dětem pravidla hry.

Děti se postaví na koberec, tak, aby měly kolem sebe místo. Já začnu a jednomu dítěti pošeptám např. „Narodil se ježíšek“, „Pojďme do Betléma“ nebo „Nad Betlémem hvězda září“. Zůstanu na místě, kde stálo dítě, které jsem si vybrala a dřepnu si tam. Toto dítě pak jde pošeptat, co slyšelo dalšímu, a tak se pokračuje až si všechny děti dřepnou. Poslední dítě nahlas řekne, co slyšelo. Je to vlastně tichá pošta s pohybem.

21-26 min-Pauza na napití a záchod.

26-33 min-Zpíváme u klavíru koledu Jak si krásné neviňátko. Dětem koledu první zazpívám. Kdo už ji umí, tak se může přidat. Povídáme si s dětmi, o čem se v koledě zpívá a zazpíváme si ji postupně po slokách. Nakonec si ji zazpíváme celou.

33-45 min-Písničku si zdramatizujeme. Z dětí vybereme jedno, které ponese ježíškovi kozičky, mléko, a plyšového beránka. Koledu si odrecitujeme a každé dítě si během toho pomalu vyzkouší, co má dělat. Nakonec koledu zdramatizujeme se zpěvem.

Pedagogická reflexe:

Děti mají Vánoc plnou hlavu. Zdobení stromečku je strašně bavilo a jelikož nás bylo málo každé dítě se ke zdobení dostalo. Některé děti si u zdobení i zpívaly koledy, které jsem pustila na počítači. Ozdobený stromeček jsme si zhodnotily a pochválily se za dobře odvedenou práci. Dětem jsem při zdobení téměř nepomáhala. Jen jsem stromeček první obmotala světýlky. O zbytek se zasloužily děti a práce se jim povedla. Hra Nesem vám noviny měla zajímavé výsledky. Zahráli jsme si ji 2x a jen jednou se povedlo předat si větu ve správném znění. První věta „Pojďte k Betlému“ se přetvořila na „Přijďte k Betlému“, ale význam zůstal stejný. Druhá věta „Nad Betléme hvězda září“ se dostala na konec řetězce

tak jak se na začátku poslala. Koledu Jak si krásné neviňátko děti moc neznaly. Snad jen 3 děti se přidaly, ale jen na pár slok, a tak bylo potřeba si o písničce a jejím obsahu popovídat. Nakonec jsme se písničku s dětmi naučily a její dramatizace pomohla k jejímu upevnění. Cíle byly splněny.

5.13 13. setkání

Datum realizace: 15. 12. 2016

Charakteristika dětí: Děti dnes přišly do kroužku téměř v plném počtu. Ptaly se, co budeme dělat, ale to jsem jim nechala jako tajemství. Děti, které nebyly minule na kroužku obdivovaly nazdobený stromeček. Děti byly pozorné a zvědavé co je čeká.

Cíle:

- Rozvíjet jemnou motoriku.
- Rozvíjet komunikativní dovednosti.
- Seznámit děti s vánočními zvyky.
- Rozvíjet kooperaci.

Pedagogická strategie:

- Organizační forma-komunitní kruh
- Metody-rozhovor, demonstrace, pozorování
- Prostředky a pomůcky-pečnické těsto, vykrajovátko, válečky (prázdné lahve od piva), plech na pečení, pečicí papír, trouba, vejce na potřetí, mašlovačka, 6 hrnečků, pečnické srdce, papírový kapesník, šupina, střepy, kousek chleba, bonbon, dvě lodičky, lavor s vodou, sirky

Průběh výstupu:

0-3 min-Řeknu dětem, aby se rozdělily do skupinek, a to tak, že ve dvou skupinách bude 5 dětí a ve zbylých dvou 4 děti. Každá skupina si sedne k jednomu stolku.

3-5 min-Dětem ukážu pečnické těsto, které jsem si dopředu připravila a ptám se dětí, jestli ví, co do takového těsta patří. Řeknu jim, co jsem dala do těsta já.

3-7 min-Řeknu dětem, jak budeme pracovat. Těsto rozdělím na 4 díly a každá skupina jeden dostane. Každý ve skupině si těsto rozválí a vykrojí si z něho dva tvary. Ve skupince se děti musí domluvit, jak budou postupovat.

7-20 min-Děti se pustí do práce. Je potřeba hlídat, aby děti těsto nerozválely moc. Každé dítě si vykrojí dva perníčky a odnese je na plech s pečícím papírem. Na ten můžeme pod perníčky napsat perem jméno dítěte, abychom věděly, čí perníčky jsou. Takto vykrojené perníčky dáme do trouby.

20-25 min-Pauza na napití a záchod.

25-30 min-Sedneme si do kruhu na koberec a vyzkoušíme si jeden z Vánočních zvyků.

Hrnečky

Hrničky jsou otočené dnem vzhůru a pod nimi jsou ukryté různé věci. Každé dítě si zvedne jeden hrniček a podle toho, co pod ním najde, věštíme budoucnost.

Perníkové srdce-láska, kamarádství, pomoc od lidí, kteří ho mají rádi

Papírový kapesník-nemoc, rýma

Střepy-štěstí

Šupina-peníze

Chleba-dostatek jídla

Bonbon-hodně sladkostí

Po otočení hrničku děti zavřou oči a já hrničky zamíchám. Každé dítě si otočí jeden hrniček.

30-33 min-Přesuneme se zpět ke stolům. Vytáhnu z trouby perníčky a děti si je potrou vajíčkem.

33-45 min-U stolu si vyzkoušíme další Vánoční zvyk.

Ořechové lodičky

Dvě děti si vždy stoupnou proti sobě. Učitelka dětem zapálí svíčku na lodičce a děti ji opatrně položí na hladinu vody. Pokud lodičky doplavou k sobě, znamená to, že z dětí budou dobří kamarádi. Pokud plavou od sebe, děti se na sebe nazlobí. Dětem připomeneme i jiný význam. Například, když loďky udělají kruh znamená to bezproblémové soužití v rodině. Pokud udělají loďky kruh kolem jedné, její majitel bude potřebovat ochranu apod.

Pedagogická reflexe:

Většina dětí už s maminkami, či babičkami perníky pekly, a tak věděly jaké suroviny patří do perníkového těsta. Ve skupinách se moc hezky domlouvaly a nedocházelo k hádkám. Některým dětem se povedlo těsto rozválet až moc, ale alespoň jsme si ukázaly, že se to dá napravit tím, že se těsto znovu spojí a vyválí znovu. Děti si těsto i hnětly, protože, každý si ho chtěl vyválet sám pro sebe. Všem se podařilo vykrojit dva perníky, které jsme pak společně daly péct. Na perníky se nesmí zapomenout. Vánoční zvyk s hrníčky, děti neznaly a byla to zábava. Na úvod jsme si však řekly, že nikdo z nás nemůže vědět, co se nám stane v průběhu příštího roku, a tak ani předpovídání budoucnosti pomocí hrnečků není stoprocentní a lidé si tak spíš krátily dlouhé chvíle a pokud si pod hrníčkem otočili něco, co si přály mohly mít alespoň radost. Perníčky se nám mezitím upekly a děti si je potřely vajíčkem, aby byly hezky lesklé. Při pouštění lodiček je potřeba dbát na pozornost, protože děti pracují v blízkosti ohně. Dětem, které se bály lodičku chytit, jsem pomohla. Všem dětem se lodičky potkaly a ty si to pak chtěly zkusit ještě s jiným kamarádem. Některé děti ještě neměly rodiče v šatně, a tak jsem jim dala ještě chvilku, aby si to zkusily s jiným kamarádem. Cíle byly splněny.

5.14 14. setkání

Datum realizace: 22. 12. 2016

Charakteristika dětí: Vánoce jsou za rohem a děti už jsou nedočkavé, což se projevuje na jejich chování. Jsou nepozorné, neklidné a neposedné. Po příchodu do kroužku křičely a pobíhaly po třídě, a tak jsem je hned začala usazovat do kruhu na koberec, kde jsme počkaly na všechny. Děti se trochu uklidnily.

Cíle:

- Rozvíjet jemnou motoriku.
- Rozvíjet komunikativní dovednosti.
- Naučit se koledu.
- Naučit se básničku.
- Seznámit děti s Vánočními zvyky.
- Rozvíjet zrakové vnímání.

Pedagogická strategie:

- Organizační forma-komunitní kruh

- Metody-rozhovor, demonstrace, pozorování, dramatizace, hra
- Prostředky a pomůcky-bílek, cukr, dřevěné špejle, klavír, oříšek obalený v alobalu

Průběh výstupu:

0-3 min-Připomněla jsem dětem, že Vánoce jsou svátky klidu a míru, a že by tomu mělo odpovídat i jejich chování. Nejde jen o dostávání dárků, ale o to, že je celá rodina pospolu, a že se oslavuje narození Ježíše Krista.

3-12 min-Bílek s cukrem smíchám tak, aby to děti viděly a pár dětí si zavolám, aby mi s mícháním pomohly. Touto bílkovou polevou si pak děti nazdobily perníčky, které si minulou hodinu upekly. Zdobily je nalámanými špejlemi.

12-20 min-S dětmi si vyzkoušíme zvyk házení střevíce.

Děti se otočí zády ke dveřím a přes rameno hodí svoji papučí. Tento zvyk byl původně jen pro dívky. Pokud střevíc směřoval špičkou ke dveřím znamenalo to, že se vdá a odejde z domu. Pokud směřoval špičkou od dveří, měla dívka zůstat ještě rok doma. Dětem vysvětlíme původ tohoto zvyku. Když dítěti dopadne papuče špičkou ke dveřím znamená to odchod z MŠ do ZŠ nebo odstěhování z města. Když papuče dopadne opačně dítě v MŠ zůstane. Opět si musíme říct, že to tak být nemusí, ale může.

20-25 min-Pauza na napití a záchod.

25-30 min-Zazpívám dětem koledu Na Vánoce dlouhé noci. Povídáme si, o čem se v koledě zpívá. Děti se pak ke mně přidají se zpěvem. Na hej, hej koleda tleskáme do rytmu. Zazpíváme alespoň 3x.

30-37 min-Dramatizace koledy. Děti udělají páry holka kluk. Předvádí, jak pacholek ve stodole mlátí, jak děvečka šaty pere a pak jak se hospodář s hospodyní schovávají pod peřinu.

37-45 min-Hra Stříbrný oříšek. Vysvětlím dětem pravidla.

Jedno dítě je hadač a jde za dveře kde bude čekat až ho zavoláme. Zbylé děti si sednou do kruhu a udělají ze svých dlaní mističku za zády. Mají pokrčené nohy a hlavu si o ně opírají, aby se nedívaly, komu dávám oříšek. Jednomu dítěti vložím oříšek do dlaní a ten ho do nich schová tak, aby nebyl vidět. Děti zvednou hlavy a zavolají hadače. Všichni mají ruce sevřené za zády, jako by oříšek držely. Hadač má za úkol uhádnout, kdo oříšek drží podle

výrazů dětí. Když to uhodne může si oříšek vzít do dlaní a něco si přát. Pak oříšek dává do dlaní dětí on.

Pedagogická reflexe:

Děti se při zdobení perníčků velmi snažily a taky se jim to povedlo. Nazdobené perníčky si na konci hodinu vzaly a odnesly domů. Při házení papučí ke dveřím, jsme se pobavily. Většinou dětem vyšlo, že půjdou ze školky pryč a jelikož jsou všechny děti v kroužku předškoláci, tak nám vlastně papuče říkala pravdu. Děti, kterým ukázala, že mají zůstat ve školce, házely znovu, protože říkaly, že se papuče spletla. Koleda Na Vánoce dlouhé noci je veselá, zpěvná a dětem si líbila. Když jsme přidaly tleskání na hej, hej koleda snažily se a všichni tleskaly pěkně do rytmu. Při dramatizaci jsme se taky hodně nasmály, hlavně při poslední sloce. Děti, ale začínaly dělat hlouposti, a tak jsme písničku s dramatizací zopakovaly jen 2x, ale ono to ve výsledku stačilo, protože to dětem šlo. Hra, na závěr kroužku děti, uklidnila. Hadačovi jsme daly 3 pokusy na uhádnutí, protože nás bylo docela dost. Pár dětí neuhodlo, kdo drží oříšek, ale většina ano. Každé dítě si pak mohlo vzít oříšek do rukou a přát si jedno přání. Tím jsme se v kroužku rozloučily. Cíle byly splněny.

6 EVALUACE PROJEKTU

Projekt tvoří čtrnáct sezení a byl evaluován dvěma způsoby. Prvním je vlastní reflexe podle pěti stanovených kritérií. Druhým je hodnocení paní učitelky, která byla na sezeních přítomna.

6.1 Vlastní reflexe

Tabulka 6: *Sebereflexe*

	Sebereflexe
1. Příprava a návaznost	<ul style="list-style-type: none"> -činnosti měly jasně formulované cíle i prostředky -plánovaný obsah i struktura odpovídaly možnostem dětí -využívala jsem zkušenosti, citových prožitků dětí, jejich vědomostí, dovedností a návyků -pomůcky a prostředky jsem měla vždy dopředu nachystané -některé činnosti, jako například zpívání, jsem mohla zpestřit hrou na hudební nástroje, aby to pro děti bylo zajímavější -množství dětí mohlo být menší
2. Organizování a metody	<ul style="list-style-type: none"> -činnosti byly organizovány beze spěchu a na děti byla kladena optimální zátěž -využívaly jsme celý prostor třídy -v rámci činností jsem kladla důraz na bezpečnost -dbala jsem i na hygienickou pauzu mezi činnostmi

	<p>-snažila jsem se dbát na individuální přístup k dětem</p> <p>-volila jsem různé metody, ale příště bych kroužek obohatila i o nějaký experiment a jiné metody</p> <p>-z organizačních forem byl nejvíce používaný komunitní kruh, příště bych zvolila i vyučovací centra, besídku nebo besedu</p> <p>-celkově byly organizační formy a metody dobře zvolené</p> <p>-organizace času v kroužku byla dobrá, a to i proto, že jsem měla činnosti promyšlené</p> <p>-někdy jsem hodinu přesytila tancem a zpěvem a nezbyl čas na jiné aktivity</p>
<p>3. Motivace a hodnocení</p>	<p>-snažila jsme se děti vhodně motivovat, někdy však motivace neproběhla podle mých představ, a to z důvodu chování dětí po příchodu do kroužku</p> <p>-snažila jsem se děti vést k sebehodnocení, ale i k hodnocení druhých</p> <p>-každou hodinu jsem zhodnotila a posoudila jsem, jestli byly naplněny stanovené cíle</p> <p>-děti jsem se málo ptala na to, co se jim líbilo nebo nelíbilo, usuzovala jsem převážně z jejich reakcí na různé činnosti</p> <p>-kroužek jako takový hodnotím jako přínosný</p>
<p>4. Interakce a komunikace</p>	<p>-díky přibližně stejnému věku dětí probíhala interakce mezi nimi přirozeně</p>

	<p>-děti byly vedeny k prosociálnímu chování a ke spolupráci jak v tanci, tak například v pečení i při jiných činnostech</p> <p>-používala jsem srozumitelný jazyk a dětem jsem dávala správný řečový vzor</p> <p>-mluvený projev jsem doplňovala o gestiku i mimiku</p> <p>-děti dostávaly jasné instrukce, když nevěděly, zeptaly se a dostaly odpověď</p> <p>-k dětem jsem zastávala partnerský vztah</p>
<p>5. Naplnění cíle</p>	<p>Cíl projektu byl naplněn. Děti se samy začaly více zajímat o tradice, které se dodržují u nich v rodině. Během projektu se seznámily se základními tanečními kroky, folklorní písní i hrou. Paní učitelka řekla, že by chtěla prvky folkloru využívat i při běžném výchovně-vzdělávacím procesu. Někteří rodiče přihlásily, po skončení kroužku, své děti do folklorních souborů v okolí našeho města.</p>

6.2 Evaluace od paní učitelky

Tabulka 7: *Evaluace*

<p>1. Příprava a návaznost</p>	<p>Studentka se na kroužek náležitě připravovala. Měla předem naplánované činnosti, kterými dosahovala předem stanovených cílů. Pomůcky měla taky vždy připravené. Dětem předávala pravdivé a ověřené infor-</p>

	<p>mace. Vždy konzultovala s učitelkami na třídě, zda činnosti, které má nachystané již s dětmi nedělaly. Kapacita kroužku mohla být menší, ale studentka si poradila s počtem dětí, který si zvolila a měla k nim kladný a milý přístup.</p>
2. Organizování a metody	<p>Volba organizačních forem a metod byla správná. Líbil se mi individuální přístup, který dětem věnovala, když jej potřebovaly. Dětem připomínala, aby dbaly na bezpečnost. Činnosti si organizovala tak, aby se střídaly, jen párkrát naplnila hodinu převážně tancem a zpěvem, což mělo za následek upadání pozornosti dětí.</p>
3. Motivace a hodnocení	<p>Studentka motivaci převážně nepoužívala, nehodnotím to, ale jako minus, protože děti do kroužku chodily s vlastní motivací. Ona sama byla pro kroužek namotivovaná. Po každém setkání si sama vyhodnotila, zda naplnila předem dané cíle a zda použila vhodné metody a formy, což se mi velmi líbilo.</p>
4. Interakce a komunikace	<p>Interakce ve skupině probíhala bez problémů, a to i díky stejné věkové skupině, kterou si studentka, pro kroužek vybrala. Co se týká komunikace mezi dětmi, ta byla přirozená. Mezi studentkou a dětmi probíhala po čase taky velmi přirozeně, protože ji děti znají, a protože používala srozumitelný a přiměřený jazykový projev, který doplnila vhodnými gesty a mimikou.</p>

5. Naplnění cíle	<p>Studentce se podařilo vzbudit v dětech zájem o lidovou kulturu. Na kroužek se vždy těšily a dětem, co do kroužku nechodily vždy barvitě popisovaly, co nového se naučily. Ovšem tento zájem dětí je potřeba nadále podněcovat. Někteří rodiče své děti přihlásily do folklorních tanečních souborů a já jsem se rozhodla, že některé prvky folkloru zavedu i do běžné činnosti v mateřské škole. Líbí se mi samotný záměr udržet folklor jako takový a mateřská škola je pro to velmi dobré a podnětné prostředí.</p>
-------------------------	--

6.3 Srovnání vlastní reflexe a evaluace paní učitelky

V tabulce níže jsou srovnané pozitiva a negativa zájmového kroužku.

Tabulka 8: *Porovnání sebereflexe a evaluace*

Pozitiva a negativa	Sebereflexe	Evaluace od paní učitelky
+	Zájem rodičů o kroužek.	Kroužek byl naplněný téměř ihned.
	Homogenní skupina dětí.	Studentka si správně zvolila věkovou skupinu dětí.
	Do činností se zapojovaly všechny děti.	Činností se účastnily všechny děti, které byly na kroužku přítomny.
	Organizace času během setkání byla promyšlená.	Studentka měla v rámci času setkání naplánované dobře. Zařadila vhodně i pauzu.
	Reflexe činností po skončení setkání.	Líbilo se mi, že studentka hodnotila svou práci po

		každém setkání.
-	Velké množství dětí.	Hodně dětí.
	Někdy bylo setkání přesy- ceno tancem a zpěvem.	Při některých setkáních stu- dentka málo střídala činnos- ti.
		Kroužek mohl probíhat celý rok.

7 DOPORUČENÍ PRO OPTIMÁLNÍ VYUŽITÍ ZÁJMOVÉHO KROUŽKU V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Než kroužek do fungování mateřské školy zařadíme je dobré si zjistit, zda o něj budou mít rodiče zájem. My jsme si tehle průzkum neudělaly, ale v našem městě je celkově zájem o folklor velký, a tak jsme jen vyvěsily seznam, do kterého rodiče zapsaly své děti. Před zahájením kroužku je dobré domluvit si s rodiči schůzku a upřesnit jim, co kroužek obnáší. Jde především o to, že ne každé dítě musí bavit návštěva kroužku, do kterého ho rodiče přihlásili, a tak se může stát, že kroužek nebude pro dítě přínosný. I my jsme počítaly s tím, že může nastat situace, kdy se dítě bude v kroužku jen nudit a ani správná motivace nepomůže k tomu, aby se dítě o tradiční folklor zajímalo. Naštěstí se nic takového nestalo, a tak jsme tuhle situaci řešit nemusely, ale rodiče s ní byly seznámení. Je důležité dopředu si určit, jestli bude kroužek naplněn skupinou dětí homogenní nebo heterogenní a také samozřejmě maximální i minimální počet. V případě folklorního kroužku jsem si zvolila stejnou věkovou skupinu dětí a maximální počet 20. Vše je závislé od toho, jakými činnostmi bude kroužek naplněn a zda je možné činnosti upravit pro různě staré děti. Příště bych zvolila menší počet dětí, i když je fakt, že plný počet se setkal jen jednou. Zároveň jsem rodiče upozornila, že minimální počet dětí pro otevření kroužku je 10. Jelikož jsem se folkloru už jako malá věnovala vzala jsem si kroužek na starost. Ne vždy je, ale v mateřské škole učitelka, či učitel, který má v daném oboru dostatečné znalosti, a tak může být do školky na vedení kroužku přizván externí vedoucí. Zároveň je důležité zvolit si, kdy bude kroužek probíhat. Ministerstvo školství vydalo k organizaci kroužků v roce 2016 stanovisko, o kterém jsem se již v této práci zmiňovala. My jsme se tedy rozhodly, že bude kroužek probíhat až v odpoledních hodinách, po ukončení provozu mateřské školy. Délku kroužku jsme stanovily na 45 min. Myslela jsem si, že je to málo, ale bylo to akorát. Bylo jen potřeba střídát činnosti a dát dětem i krátkou pauzu. Témata v kroužku se někdy podobala tématům, která s dětmi dělaly paní učitelky v rámci dopoledních činností v MŠ. Abych se v kroužku neopakovala, což by ani nebylo přínosné, konzultovala jsem s učitelkami, co dělaly, abych se podobným činnostem vyvarovala. Např. téma Mikuláš nebo Vánoce. Obě témata patří jak k lidovým tradicím, tak k obvyklým tématům, které se probírají v MŠ. Snažila jsem se tedy tyto témata naplnit jinými činnostmi, které se více vázaly k lidovým tradicím.

Kroužek musí mít smysl a neměl by nahrazovat nebo opakovat obsah ŠVP dané školky. Je důležité všechny činnosti správně naplánovat, časově zorganizovat, určit si cíle a dosáhnout jich pomocí vhodných organizačních forem a metod.

ZÁVĚR

Lidové tradice a folklor jako takový pomalu upadá. Dnešní moderní doba ho vytlačuje do ústraní. Pokud se tradice nedodrží a nepředávají v rodině, děti se s nimi nemají, kde jinde setkat. Jelikož učím v mateřské škole, mám ideální příležitost seznámit děti s lidovým folklorem. Proto jsem se rozhodla realizovat folklorní kroužek, abych dětem předala alespoň základy tradic a vzbudila v nich pozitivní přístup k nim. Zvědavost dětí je dokonalou motivací, a kdy jindy, než nyní je seznámit s folklorem. V rámci kroužku jsem využila své vlastní zkušenosti z dětství, ale i z dospělosti.

Tuto práci jsem rozdělila do dvou částí. V první jsem sumarizovala poznatky o zájmových kroužcích a jejich realizaci v mateřské škole. Je zde definován i dětský folklor a jeho využití v kroužku v mateřské škole. Dále jsem v teorii nastínila, jak by se daly folklorní prvky využít ve Školním vzdělávacím programu pro mateřské školy.

Praktická část je věnována projektu folklorního kroužku. Tento projekt se skládá ze čtrnácti sezení probíhajících od září do prosince. Témata v projektu jsem řadila podle ročního období a podle tradic, které se v těchto obdobích dodržovaly, nebo dodržují ještě dnes. K tématům jsem připojila činnosti jak hudební, tak dramatické a v neposlední řadě pohybové. Folklor jsem do činností zařazovala tak, aby se s ním děti seznamovaly nenásilnou a zábavnou formou.

Hlavním cílem projektu bylo vzbudit v dětech zájem o lidovou kulturu, tradice a společně se seznamovat s tancem, písněmi a tradičními hrami našeho regionu. V závěru praktické části je projekt zhodnocen pomocí vlastní reflexe, kterou jsem prováděla i po skončení každého setkání, a evaluace, kterou mi poskytla paní učitelka ze školky. Z evaluace vyplývá, že se povedlo naplnit cíle práce.

Jako velmi pozitivní hodnotím i to, že rodiče některých dětí přihlásili své ratolesti do folklorních souborů v okolí našeho města a také to, že učitelka, která mé činnosti evaluovala došla k závěru, že začne prvky folkloru používat při své vlastní práci s dětmi.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Bečvářová, Z. (2003). Současná mateřská škola a její řízení. Praha: Portál.
- [2] Berardo, K., & Deardorff, D. K. (2012). Building cultural competence: innovative activities and models. Sterling, VA: Stylus Pub.
- [3] Brouček, S., & Jeřábek, R. (2007). Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska. Praha: Etnologický ústav Akademie věd České republiky v Praze a Ústav evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v nakl. Mladá fronta.
- [4] Hájek, B. (2007). Nástin metodiky vedení zájmové činnosti. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.
- [5] Hájek, B., Hofbauer, B., & Pávková, J. (2008). Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy. Praha: Portál.
- [6] Hejlová, H. (2013). Nahlížení do světa dětí. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.
- [7] Hofbauer, B. (2004). Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál.
- [8] Janeček, P. (2011). Folklor atomového věku: kolektivně sdílené prvky expresivní kultury v soudobé české společnosti. Praha: Národní muzeum.
- [9] Kořátková, S. (2008). Dítě a mateřská škola. Praha: Grada.
- [10] Kořátková, S. (2014). Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet. Praha: Grada.
- [11] Kuželová, S. (2000). Pohybová průprava pro vedoucí dětských tanečních souborů - inspirace. Praha: IPOS - Informační a poradenské středisko pro místní kulturu.
- [12] Krejčová, L. (2012). Moderní trend – zájmové kroužky v MŠ. Řízení školy, 2012(6).
- [13] Kropáčková, J., & Uhlířová, J. (2008). Dítě předškolního věku dříve a dnes ; Dítě předškolního věku dnes a dříve. V Praze: UK PedF.
- [14] Kulhánková, E. (2013). Taneční hry s písničkami. Praha: Portál.
- [15] Matějček, Z. (2003). Co děti nejvíc potřebují. Praha: Portál.

- [16] Opravilová, E. (2004). Předškolní pedagogika II.: hra (cesta k poznání předškolního dítěte). Liberec: Technická univerzita v Liberci.
- [17] Pávková, J. (2002). Pedagogika volného času. Praha: Portál.
- [18] Pelcák, S. (2001). Mládež a volný čas: sborník příspěvků z mezinárodní konference konané v Hradci Králové 10. a 11. října 2000. Hradec Králové: Gaudeamus.
- [19] Průcha, J., Walterová, E., & Mareš, J. (2009). Pedagogický slovník. Praha: Portál.
- [20] Sirovátka, O. (2002). Folkloristické studie. Brno: Etnologický ústav Akademie věd České republiky v Brně.
- [21] Smolíková, K. (2004). Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. V Praze: Výzkumný ústav pedagogický.
- [22] Šmelová, E. (2004). Materská škola: teorie a praxe I. Olomouc: Univerzita Palackého.
- [23] Šottnerová, D. (2009). Lidové tradice: původ lidových tradic, zvyky, pověry, pranostiky, říkadla a hry. Olomouc: Rubico.
- [24] Štefflová, J. (2005). Patří zájmové kroužky do mateřinek? Učitelské noviny, 2005 (20).
- [25] Svobodová, E. (2010). Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program. Praha: Portál.
- [26] Tucker, E. (2008). Children's folklore: a handbook. Westport, Conn: Greenwood Press.
- [27] Vrkoslavová, M. (2008). Patří kroužky do mateřské školy? *Informatorium*, 15(6), 10-11.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

RVP PV Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

ŠVP Školní vzdělávací program

ZŠ Základní škola

MŠ Mateřská škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Hodový průvod-ženy.....	77
Obrázek 2: Hodový průvod-stárka a stárek	77
Obrázek 3: Hodový průvod-ženy.....	78
Obrázek 4: Hodový průvod-děti	78
Obrázek 5: Hodový průvod-muži	79
Obrázek 6: Hodový průvod-muzika	79
Obrázek 7: Výzdoba domu na hody	80
Obrázek 8: Hodový průvod.....	80
Obrázek 9: Hodový průvod.....	81
Obrázek 10: Kroj	81
Obrázek 11: Budú hody, budú	82
Obrázek 12: Ženský kroj.....	83
Obrázek 13: Ženský kroj.....	83
Obrázek 14: Oblékání kroje	84
Obrázek 15: Oblékání kroje.....	84
Obrázek 16: Mužský kroj	85
Obrázek 17: Mužský kroj	85
Obrázek 18: Silueta mužské postavy	86
Obrázek 19: Silueta ženské postavy	87
Obrázek 20: Krojovaná panenka.....	88
Obrázek 21: Krojovaná panenka.....	89
Obrázek 22: Krepová hodová růže	90
Obrázek 23: Krepová hodová růže	90
Obrázek 24: A já mám konička vraného	91
Obrázek 25: Ženský selský kroj.....	92
Obrázek 26: Mužský selský kroj	92
Obrázek 27: Hody, milé hody.....	93
Obrázek 28: Ztratila sa na Salaši slanina	95
Obrázek 29: Mikuláši, Mikuláši	96
Obrázek 30: Stojí vrba košatá.....	97
Obrázek 31: Jak jsi krásné neviňátko	98
Obrázek 32: Na Vánoce dlouhé noce	99

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Podzimní tradice	23
Tabulka 2: Zimní tradice.....	23
Tabulka 3: Jarní tradice.....	24
Tabulka 4: Letní tradice	26
Tabulka 5: Obsah projektu.....	29
Tabulka 6: Sebereflexe	62
Tabulka 7: Evaluace.....	64
Tabulka 8: Porovnání sebereflexe a evaluace.....	66

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: 1. SETKÁNÍ

PŘÍLOHA P II: 2. SETKÁNÍ

PŘÍLOHA P III: 3 SETKÁNÍ

PŘÍLOHA P IV: 5. SETKÁNÍ

PŘÍLOHA P V: 6. SETKÁNÍ

PŘÍLOHA P VI: 9. SETKÁNÍ

PŘÍLOHA P VII: 10. SETKÁNÍ

PŘÍLOHA P VIII: 11. SETKÁNÍ

PŘÍLOHA P IX: 12. SETKÁNÍ

PŘÍLOHA P X: 14. SETKÁNÍ

PŘÍLOHA P I: 1. SETKÁNÍ

Obrázek 1: *Hodový průvod-ženy*

Obrázek 2: *Hodový průvod-stárka a stárek*

Obrázek 3: *Hodový průvod-ženy*

Obrázek 4: *Hodový průvod-děti*

Obrázek 5: *Hodový průvod-muži*

Obrázek 6: *Hodový průvod-muzika*

Obrázek 7: *Výzdoba domu na hody*

Obrázek 8: *Hodový průvod*

Obrázek 9: *Hodový průvod*

Obrázek 10: *Kroj*

Obrázek 11: *Budú hody, budú*

Budú hody, budú

Bu-dú-ho-dy, bu-dú na-dě-di-ně ten náš stá-rek le-ží ce-lý v roz-ma-ry-ně.
 v roz-ma-ry-ně aj ve ví-ně bu-dú ho-dy bu-dú na dě-di-ně

Budú hody, budú hody na dědině,
 ten náš stárek leží celý v rozmarýně,
 /: v rozmarýně aj ve víně,
 budú hody na dědině :/

Ty náš stárku, vyjdi z domu na ulicu,
 zlatý kočár poveze ťa za děvčicú,
 /: za tú tvoju Maryjánkú,
 co je dneskaj našú stárkú :/

PŘÍLOHA P II: 2. SETKÁNÍ

Obrázek 12: Ženský kroj

Obrázek 13: Ženský kroj

Obrázek 14: Oblékání kroje

Obrázek 15: Oblékání kroje

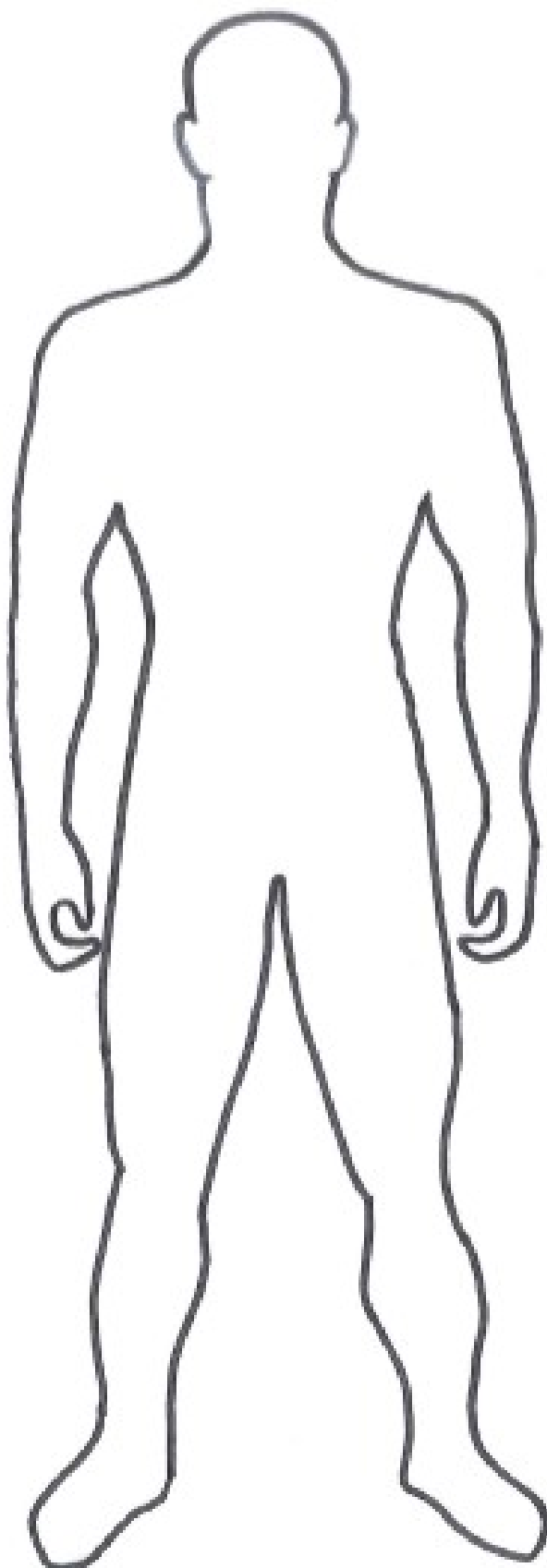
Obrázek 16: Mužský kroj

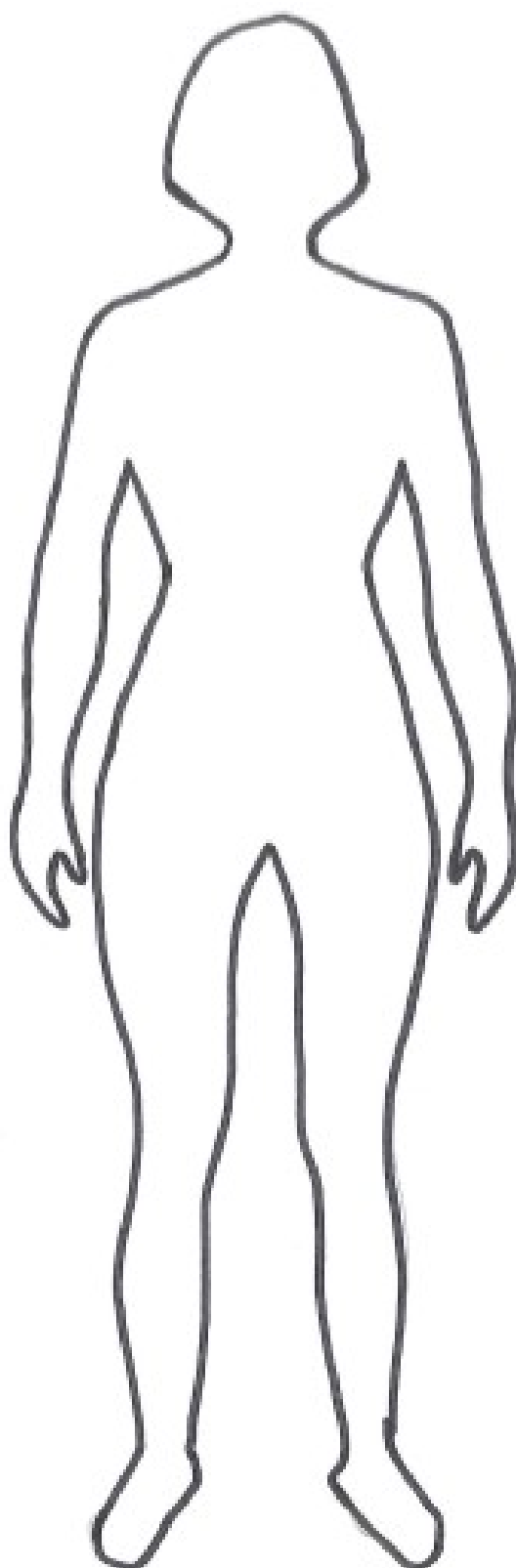
Obrázek 17: Mužský kroj

Obrázek 18: *Silueta mužské postavy*

Obrázek 19: *Silueta ženské postavy*

PŘÍLOHA P III: 3. SETKÁNÍ

Obrázek 20: *Krojovaná panenka*

Obrázek 21: *Krojovaná panenka*

Obrázek 22: *Krepová hodová růže*

Obrázek 23: *Krepová hodová růže*

Obrázek 24: *A já mám koníčka vraného*

A já mám koníčka vraného

A já mám ko-nič-ka vra-ne' - ho

na - čty-ři no - žen - ky ku - te' - ho.

On mňa pěk-ně no - sí, po stu-de nej ro-sy.

A já si se-dnu si na ně ho.

A já mám koníčka vraného

na čtyři noženyky kutého.

/: On mňa pěkně nosí

po studenej rosy.

A já si sednu si na něho. :/

Jen ty mně koníčku pěkně nes,

přes hory, přes doly, přes ten les.

/: Dám ti podkověnyky,

na čtyři noženyky,

eště dnes, eště dnes, eště dnes. :/

PŘÍLOHA P IV: 5.SETKÁNÍ

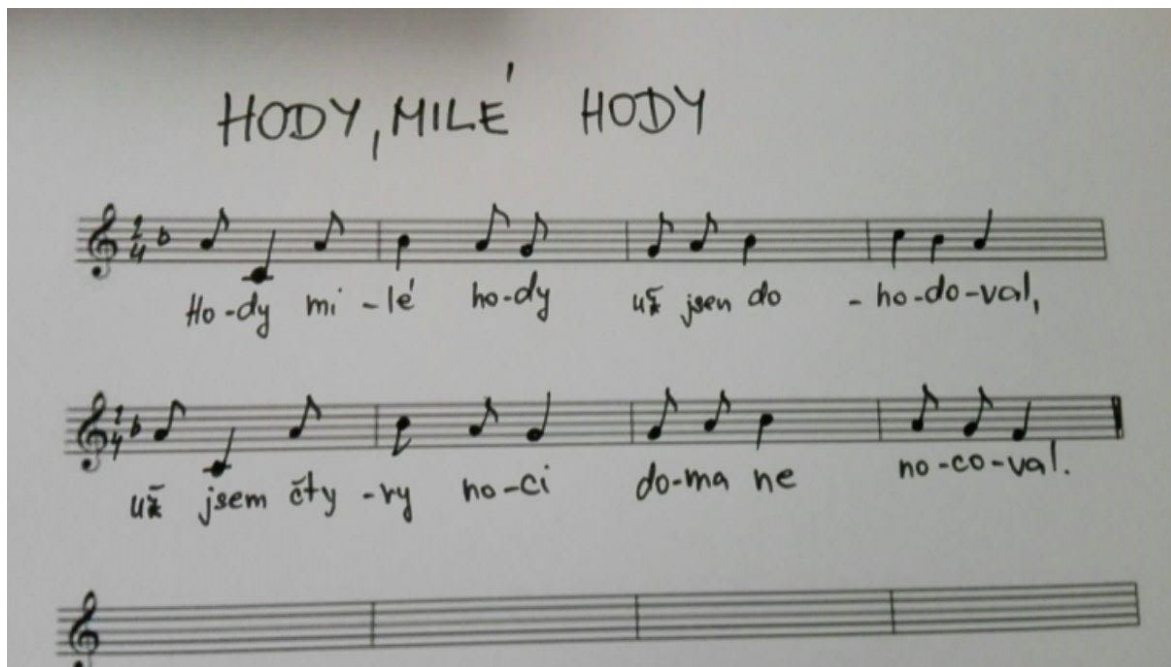
Obrázek 25: *Ženský selský kroj*

Obrázek 26: *Mužský selský kroj*

PŘÍLOHA P V: 6. SETKÁNÍ

Obrázek 27: *Hody, milé hody*

Hody, milé hody,
 už jsem dohodoval.
 Už jsem čtyři noci,
 doma nenocoval.

Doma nenocoval,
 koně nepucoval.
 Hody, milé hody,
 už jsem dohodoval.

Hody, milé hody,
 nadělaly škody.
 Zabily šohajka,
 hodily do vody.

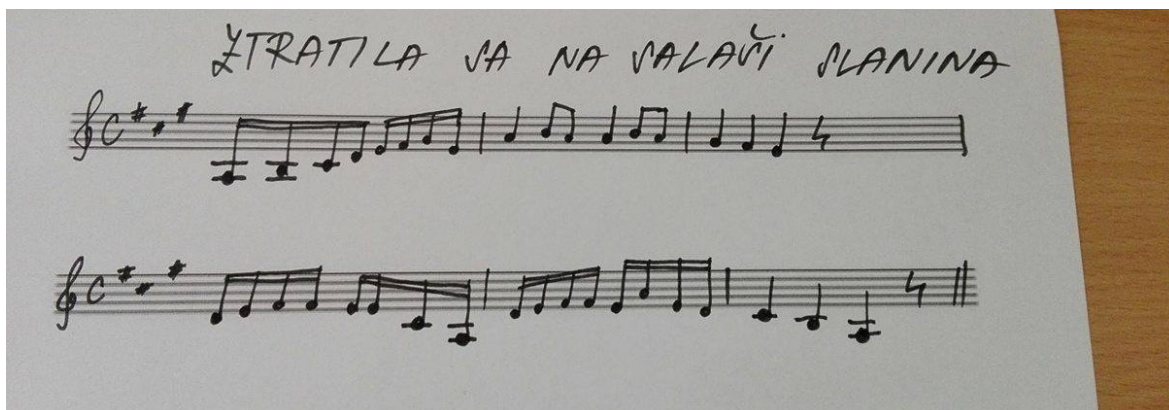
PŘÍLOHA P VI: 9. SETKÁNÍ

Mami, tati, přečti mi: Jakub, Eva a svatý Martin

Eva a Jakub jsou kamarádi. Děti jako vy. Ale mají oči, které možná vidí víc...

„Přijdeš k nám v neděli?“ ptá se Eva Jakuba. „Dám ti ochutnat martinský rohlík! Každý rok ho s mámou pečeme.“ „Martinský? Takový rohlík neznám...“ „No, ten se peče k svátku svatého Martina. A taky se jí husa a pije se víno. Teda dospělí.“ „O svatém Martinovi vím, že přijíždí na bílém koni,“ zamýšlí se Jakub. „To jako, že začíná sněžit.“ „A že jede na koni, dělá se velký rohlík ve tvaru podkovy, plněný mákem. To je dobrota!“ olizuje se Eva. „Taky se říká: sníh se valí velkou mocí, svatý Martin jezdí v noci. Nebo: Na svatého Martina dobrá bývá peřina,“ usmívá se Evina maminka. „Kdo to vlastně byl, ten svatý Martin?“ ptá se Jakub. „Římský voják,“ vysvětluje Evin tatínek. „V jedné mrazivé noci jel na koni na hlídku a rozdělil se s žebrákem o svůj plášť.“ „Jak?“ „Rozetnul plášť mečem a dal tomu chudákovi půlku. Tak se stal ochráncem chudých. A taky patronem koní.“ „Martinský svátek byl u nás vždycky hodně důležitý,“ doplňuje Evina maminka. „Děti čekaly na sníh, hospodyně pekly, konaly se trhy a poutě, i slavnost nového vína. A čeledínům a děvečkám na statku končila smlouva – buď zůstali, nebo hledali práci u jiného hospodáře.“ „A proč se jedly husy?“ Svatý Martin byl moc skromný člověk, nerad se nad jiné vyvyšoval. Když ho chtěli zvolit biskupem, schoval se do husího chlívku. Jenže husy začaly kejhat...“ „A prozradily ho!“ uhodl Jakub. „Takže se biskupem stal?“ „Ano. A na památku toho příběhu se husy pečou.“ „Za trest!“ směje se Eva. „Ale že je taková husa dobrá!“

Obrázek 28: Ztratila sa na Salaši slanina

Ztratila sa na Salaši slanina, slanina, slanina.

Svád'ali to na našeho, svád'ali to na našeho Martina.

Martin sa jim na mú dušu prýsahal, prýsahal, prýsahal.

že on na tú slaninečku, že on na tú slaninečku nesahal.

Ale, že si on ukróžil len kúsek, len kúsek, len kúsek,

až tam ostal na hambálku, až tam ostal na hambálku motůzek.

PŘÍLOHA P VII: 10. SETKÁNÍ

Obrázek 29: Mikuláši, Mikuláši

Písnička pro čerta

Mi - ku - lá - ši, Mi - ku - lá - ši, kdo to ta - dy dě - ti stra - ší, kdo tu řin - čí
 ře - tě - zem a proč s te - bou při - šel sem? Ro - ha - tý, ro - ha - tý, s ko - ži - chem až
 na pa - ty, ro - ha - tý, ro - ha - tý, čer - ný, střá - pa - tý.

Mikuláši, Mikuláši,

Kdo jsi tady všichni víme,

kdo to tady děti straší,

my se čerta nebojíme.

kdo tu řinčí řetězem

Nemáš-li co na práci,

a proč s tebou přišel sem?

můžeš dělat legraci.

Ref:

Ref:

Rohatý, rohatý,

Rohatý, rohatý,

s kožichem až na paty,

s kožichem až na paty,

rohatý, rohatý,

rohatý, rohatý,

černý střapatý.

černý střapatý.

PŘÍLOHA P IX: 12. SETKÁNÍ

Jak jsi krásné neviňátko

Obrázek 31: *Jak jsi krásné neviňátko*

1. Jak jsi krá - sné, ne - vi - ňát - ko, vpro - střed bí - dy, u - bo - žát - ko!

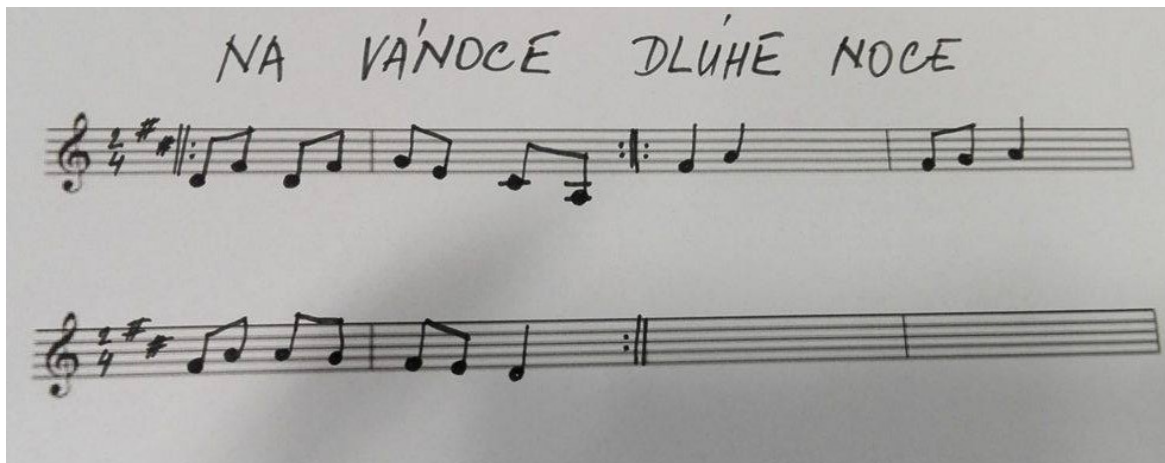
Před te - bou pa - dá - me, da - ry své sklá - dá - me.

2. Já ti nesu dvě kožičky,
by zahřály tvé nožičky,
já zas trochu mlíčka,
by vzkvetla tvá líčka.
3. Já ti nesu veselého
beránka ze stáda svého,
s ním si můžeš hrát,
libě žertovati.

4. A co my ti nuzní dáme?
Darovat ti co nemáme:
my ti zadudáme,
písně zazpíváme.
5. Pastuškové mu dudají,
zvuky dud se rozléhají,
slavně dudy dují,
všeci prozpěvují.

PŘÍLOHA P X: 14. SETKÁNÍ

Obrázek 32: Na Vánoce dlouhé noce

Na Vánoce dlouhé noce,

nepřeletí křepelice.

Hej, hej, koleda,

hej koleda, koleda.

Pacholek v stodole mlátí,

až sa celý zimů mlátí.

Hej, hej, koleda,

hej koleda, koleda.

Děvečka si šaty pere,

naříká si, že ju zebe.

Hej, hej, koleda,

hej koleda, koleda.

A hospodář s hospodyňú,

schovaly sa pod peřinu.

Hej, hej, koleda,

hej koleda, koleda.